Vdekje fashizmit — Liri Popullit

RILINDJA

ORGAN I FRONTIT POPULLUER TE KOSOVES E METOHIS

Poštarina plaćena u gotovu
Taksa postale e paguame

NEDELJNI LIST
FLETORE E PERJAVESHME

Redakcija: Prishtinë
Rruga Emin Duraku Nr. 38

PAJTIMET
për 1 vjet 96 din
„ 6 muej 48 „
„ 3 muej 24 „

Dorëshkrimet nuk kthehen

Odgovorni urednik
Drejtori përgjegjës XHELADIN HANA

Vjeti IV Nr. 107-108 | PRISHTINE, 31 Mars 1948 | Çmimi 2 dinarë

Ne Beligrad u-mbajt Kongresi i Dyte i Frontit Populluer te Serbis

Referati i shokut Dr. Bllagoje Neshkoviq mbi punen e Frontit populluer te Serbis ne vjetin 1947 dhe detyret e tij ne vjetin 1948

„Rezultatet e vjeme te punimeve te Frontit populluer na japin nji besim te madh ne mundesit dhe fuqit kolosale qe i ka populli i jone"

Shokë e shoqe,

Kongresin t'onë të Dytë po e mbajmë në fillim të vjetit të dytë të Planit pesvjeçar! Prandaj problemi kryesor që duhet t'a zgjidhi Kongresi asht: me e çmue punen e Frontit populluer në vjetin 1947 dhe me i caktue detyrët për vjetin 1948.

Kongresi i Parë i Frontit populluer të Serbis në vjetin 1947 ka shtrue para organizatës së Frontit populluer të Sërbis detyrë të mdhaja nga fusha e luftes për kryemjen e detyrëve të vjetit të parë të Planit pesvjeçar si dhe nga fusha e luftes për paqen demokratike në botë.

Fronti i jonë populluer ka luftue me nderë për realizimin e këtyne detyrëve. Fronti i jonë populluer asht tregue edhe kësaj here si organizatë politike e përgjithëshme popullore kompakte dhe e fuqishme, e aftë me i bashkue shtresat ma të gjana popullore në luftë për te mirën e popullit t'onë dhe për ardhmenin e ndritshme të Republikes s'onë Popullore të Sërbis si dhe t'atdheut t'onë të përbashkët Republikës Federative Popullore të Jugosllavis.

Rezultatet e realizimit të planit shtetnuer në vjetin 1947 dihen, prandaj këtu nuk do t'i perseris. Si në kuadrin e Jugosllavis ashtu edhe të Serbis, këto plane kryesisht janë realizue, e mos—realizimi me nji përqindje fare të vogel në disa degë nuk do të bajë gja tjeter veç do të sherbejë si eksperiencë për suksese edhe ma të mëdhaja në vjetin 1948. Planet e organizatave të Frontit për vjetin 1947 janë plotësue.

Sigurisht, do t'ishte gabim me pritë që realizimi i detyrëve të vjetit të parë të Planit pesvjeçar do t'i përmirsojë menjëherë kushtet e randa jetësore në të cilat përpara kanë rrnue qytetarët t'onë. Kjo mund të pritet nën kushte normale vetem me realizimin e plotë të të tanë Planit pesvjeçar, por do t'ishte po aq gabim, sikur të mendohesh se nuk do të përmirësohen vjet për vjet - bile edhe mirë - kushtet e jetesës të qytetarëve t'onë. Shka do të thotë kjo? Kjo do të thotë se lufta e jonë për realizimin e detyrëve ditore dhe vjetore të Planit pesvjeçar asht luftë jo vetem për ardhmenin t'onë por edhe luftë për të tashmen t'onë; asht jo vetem lufta e jonë për sigurimin e jetes t'ardhëshme ma të mirë të qytetarëve t'onë, por edhe lufta e jonë për përmirsimin e tashëm të përditshem të jetes se qytetarëve t'onë. Kjo do të thotë se politika e udhëheqësis s'onë të naltë shtetnore dhe politike, me Marshalin e Jugosllavis shokun Tito në krye, synon si sigurin e pamvarësin e ardhëshme të Vendit t'onë, ashtu dhe sigurin dhe pamvarësin e tij të tashme. Kjo do të thotë se politika e Frontit populluer në krye të cilit ndodhet shoku Tito asht e drejtë, e pikërisht për kte arsye i tanë populli i jonë asht për kët politikë.

Në Republiken t'onë të Serbis, në vjetin e kaluem, asht shtue mjaft prodhimi n'industri, minjera, pyje, bujqësi, asht shtue mjaft qarkullimi i mallit, asht përmirësue furnizimi i popullit, janë përmirësue kushtet monetare dhe materjale të njerzve t'onë punonjës të katundit dhe të qytetit. Kryemja e buxhetit republikan në vjetin 1947 shenon ma tepër t'ardhuna se të daluna, me gjithse të gjitha të dalunat e parapame janë shpenzue; akumulacjoni shtetnuer nga ekonomija në Serbi kapet në ma se 11 miljardë dinarë, çka asht kryesisht vepër e puntorëve t'onë.

Numri i institutëve kulturale dhe arsimore asht shtue, e numri i nxansve në të gjitha shkollat, veçanrisht në shkollat e mesme profesjonale dhe n'univerzitet asht shtue shumfish në krahasim me gjendjen e paraluftes. Asht përmirësue gjendja në mprojtjen hygjeniko—teknike të puntorëve, asht përmirësue gjendja n'institutet shëndetësore, janë zhdukë disa sëmundje epidemike, e afer 200.000 njerëz janë sigurue nga asistenca e jonë socjale.

Në vjetin e kaluem, kriminaliteti si dhe numri i shkeljeve të dispozitave të ndryshme asht pakësue mjaft.

Natyrsht, e gjithë kjo punë nuk ka shkue ashtu lëmueshëm, lehtë, pa vështirësina, pa gabime e pa orvajtje pengimi nga disa damprues. Nga nji anë, ka pasë vështirsi për shkak të dobësive subjektive në punë, gja për te cilën ka folë shoku Tito në fillim të vjetit të ri 1948, e këto janë: qëndrimi i pashpirt ndaj mjetevet të transportit, ndaj maqinave dhe materjalit të ndërtimit, qëndrim i pa kujdesëshem ndaj punes, ndaj obligimit të punës, moskujdesi ndaj aftësimit të kuadrave të reja dhe moskujdesi rreth furnizimit të puntorëve, rreth sigurimit në punë etj. Nga ana tjeter, përveç vështirsive objektive, kanë shkaktue vështirsina shpekulantat në qytet, veçanrisht në katund, mandej elementat e ndryshëm të pa—ndërgjegjëshem, egoista e tjerë të ngjajshëm me këta; të gjithë këta kanë vështirsue furnizimin e qyteteve.

Asht e kjartë se pa përpjekje, pa sakrifica, që nuk i kalojnë mundësit individuale dhe të përgjithëshme, na do të ngelshim në gjymës të rrugës. Planet do të mbeteshin në leter, e jeta e njerëzve t'onë prap do të mbetej e vështirë, e randë, pa perspektiva përmirësimi në krahasim me gjendjen e paraluftes dhe ate në mbarim të kësaj, çka përseri do t'a rrezikonte e sigurinë, e pamvarësin e lirin e popujve dhe Vendin t'onë.

DR. BLLAGOJE NESHKOVIQ
Kryetar i Qeveris se R. P. te Serbis dhe Kryetari i Frontit populluer te Serbis

A ka qenë vështirë me i mbrrijtë rezultatet e panumërta në kryemjen e vjetit të parë të Planit pesvjeçar? Nuk ka qenë lehtë, por sot asht shum ma lehtë se sikur të mos i kishim ba ato përpjekje.

Fronti i jonë populluer asht mbajtësi politik kryesuer i këtyne sukseseve t'ona; por edhe disa organizata të Frontit populluer janë fajtorët kryesorë për disa të meta që jane çfaqë.

Fronti i jonë populluer, në vjetin e kaluem, nuk asht angazhu mjaft për zgjidhjen e problemeve të furnizimit, t'ushqimit të popullsis së qytetit, nuk i ka ndihmue kooperativat t'ona, nuk i ka mobilizue të gjithë elementat e ndershem por jo, sa duhet, të ndërgjegjëshem, në mënyrë që keta t'iu përgjegjshin konkretisht detyrimeve të tyne ndaj politikes që e pranojnë, nuk i ka pengue mjaft me serjozitet disa spekulanta, elementa anmiqë, e pra, Fronti i jonë populluer asht i aftë për kto detyrë!

Dihet se luftën për plan popujt t'onë e bajnë me fuqit e veta. Në vjetin e kaluem kemi pasë përkrahje morale nga vendet që ia duen të mirën Vendit t'onë; na ka ndihmue dhe shkembimi i mallrave me to por, n'anën tjeter, ka pasë sikurse edhe sot, qarqe sunduese në disa vende të cilët i kanë shikjue me sy të keq përpjekjet t'ona për ndertimin e Vendit t'onë, nuk na kanë ndihmue n'asnji send, por përkundrazi janë përpjekë që të na vështirsojnë gjendjen.

Për me vërtetue kte mjaftton fakti që Amerika na ndalon, nuk na e dorzon arin t'onë. Mandej, bukur shpesh disa qarqe reakcjonare të disa Vendeve shpifin gjithnji kundra Vendit t'onë me anë të shtypit dhe radjos. Shpifjet nuk janë drejtue vetem kundra Vendit t'onë. Po ato qarqe shpifin dhe kundra vendeve tjera demokratike. Njerëzit zyrtarë të disa vendeve si p.sh. Amerikës e thonë botnisht se gjoja Vendi i jonë si dhe vendet e tjera demokratike duen me shkaktue luftën, kanë qëllime agresive; kurse luften e disa popujve kundra reakcjonit të tyne të mbrendëshem dhe fitoren e këtyne popujve mbi reakcjonin e vet këta njerëz e quejnë si «pushtim» të këtyne vendeve nga «komunizmi». Disa shpifsa të kalibrit të madh e quejnë fajtor deri edhe Bashkimin Sovjetik si atë fuqi «komuniste» që pushton shtetet tjera.

Këto shpifje të ndyeta nuk mund t'a mashtrojnë opinjonin publik botnuer demokratik. Me shpifje askush nuk mund të ndertojë «bazen morale» për luftë.

Historija e luftnave tregon se të gjithë nxitësat e luftnave, të cilët e kanë pregatitë bazën e vet «morale» me anë shpifjesh, janë tregue si agresorë, robnues e luftnat e tyne agresore, robnuese, dhe se ma në fund kanë të gjykuem për humbje.

Padyshim, ndryshimet e thella çlirimtare dhe demokratike në shum vende janë krye me sukses, ka fitue demokracija popullore dhe asht mundë reakcjoni i mbrendëshem antipopulluer. Por a mos i kërcnon kjo shtetet e tjera të pamvaruna? Natyrisht, nuk i kërcnon shtetet e tjera. Jashta shtetit në të cilin ka fitue populli e ndijnë vehten të kërcnuem ata imperijalista, të cilet e kanë robnue ket vend me anën e kapitalit finanacjar. Por magnatët financjarë amerikanë sigurisht nuk janë identikë me shtetin Amerikan. E pra çashtja peraqitet sikur shtetet e reja demokratike cenojnë «egzistencen dhe pamvarësin» e Amerikes.

Sot gjithkujt i asht e kjartë se mbas luftes kundra «komunizmit» më shifet përforcimi i eksploatimit të turmave punonjëse në vendet ku zhvillohet kjo «luftë», mbas kësaj mshifen qellimet e disa imperijalistave për skllavërimin ekonomik dhe fizik të vendeve tjera.

«Plani Marshall» dhe «doktrina Trumans» janë plane të hapta të politikes së këtillë t'imperjalistave amerikanë. Gjatë luftes së Dytë botnore borgjezija e madhe e vendeve kapitaliste, ka luejtë nën Hitlerin, rolin e trathtimit t'interesave kombtare në dobi t'interesave të veta të ngushta të klases. Po kjo borgjezi edhe sot e luen të njejtën lojë para imperjalistave amerikanë.

Gjatë luftes së parë botnore asht fantazue «Unjoni i shteteve europjane». Tash mbas luftës së dytë botnore punohet per krijimin e blokut prendimit, per nji Ligë problematike të nji vargu shtetesh t'Europës prendimore. Ai i pari asht dashtë të drejtohej kundra zhvillimit t'shpejt t'Amerikës e ky «blo prendimor» i tashem duhet t'ia sigurojë Amerikës, në radhë të parë, mundësin me e pengue ngritjen ekonomike dhe zhvillimin e pamvarun t'atyne vendeve që do të mujshin me i ba konkurencë Amerikes në tregun botnuer, e mandej ky «blok» të përdoret edhe për qellime të tjera t'errta.

Kjo do të thotë, përveç tjerash, se janë ba ndryshime të thella në gjendjen e disa shteteve të mdhaja si dhe në marrëdhanjen e tyne reciproke.

Zbatimi i «Planit Marshall» dhe i «doktrines Truman» asht i shoqnuem me kërcnime dhe zhurmë mbi luftën. Imperjalistat amerikanë nuk bajnë zhurmë vetem për luften, por dhe u liferojnë armë disa shteteve, i ndihmojnë me armë ato qeveri antipopullore siç janë në Greqi e Kinë, të cilat bajnë luftë qytetare kundra popullit të vet. Përveç kësaj, në disa qarqe imperjaliste pregatiten edhe kredina të mdhaja ushtarake të cilat nuk u nevojiten shteteve që mendojnë vetem për sigurin e vet. Armatimi i këtillë nuk tregon tjeter veçse faktin që këta imperjalista, me kërcnime, me fuqin e armëve, përpiqen t'a zgjidhin gjendjen e tyne të randë ekonomike në vendin e vet, t'i nënshtrojnë shtetet e tjera imperjaliste, t'ua çkpusin atyne tregjet e burimet e lançëve të para dhe të drejtohen kundra shteteve demokratike.

Nji politikë e tillë brutale nuk mund të ketë përkrahjen e turmave popullore dhe opinjonit publik demokratik. Të gjithë popujt dishrojnë paqen demokratike që asht dashtë të vendoset mbas luftes se dytë të përgjakshme botnore. Të gjitha fuqit demokratike paqëdashëse në botë, në mes tyne dhe Vendi i jonë, luftojnë për vendosjen e paqes së këtillë.

Tash paqë të këtillë nuk ka ende. Prandaj asht i arsyeshem nji far shqetsimi tek fuqit demokratike në botë; e asht edhe ma i arsyeshëm e ma i nevojshem mobilizimi i tyne i gjithanëshem per mbrrijtjen e paqës demokratike.

Kjo fare gjendje e tashme në botë do t'ishte edhe ma e vështirë për popujt t'onë sikurse të mos ish krijue shteti i jonë populluer — Republika Federative Popullore e Jugosllavis.

Sikurse të kishim sot, në vend të Republikes s'onë Popullore të Jugosllavis, Jugosllavin e vjeter, sigurisht do të kishim në vend të [illegible] në çdo pikëpamje, n'atë shtetnore, ekonomike dhe narjonale; sigurisht shtresat t'ona popullore do të jetojshin në mjerimin ma të madhin dhe pa kurrfar perspektivash për përmirësimin e jetes së

(Vazhdon në faqen e dytë)

Nga referati i shokut Dr. Bllagoje Neshkoviq

(vijon nga faqja e parë)

njerëzve t'onë, sigurisht Vendi i jonë përsëri do t'ish i rrethuem me shtetet të cilat gadi pa përjashtim do t'ishim kundra tij.

Në nji situatë të këtillë ne Vendin t'onë jo vetem do të fitej për luften, por edhe do t'a kishim kët në shpi. Gjendja e këtillë padyshim do të siellte robnimin e Vendit t'onë nga imperjalistat e ndryshem, të cilet do të mbështeteshin nëVendin t'onë në njifarë regjimi kuisling monarko—fashist.

Në vend të gjithë kësaj na sot e ndertojmë në paqë vendin t'onë, që asht i lirë, i pamvarun, sovranidhe e ruejmë syceltaz ket liri, pamvarësi dhe sovranitet t'onë, E pra ket gjendje të Vendit t'onë dhe punen e këtillë paqëdashëse të shtetit t'onë e të popullit t'onë provokatorët e ndryshëm imperijalista e karakterizojnë si cenim të «pamvarësis s'Amerikes»!

Agjentat e huej përpiqen me përhapë në Vendin t'onë lajme demoralizuese mbi luften. Asnji qytetar i ndershem i Vendit t'onë nuk e don luften, e kjo asht e kuptueshme; luften duen vetëm anmiqët e popullit t'onë, trathtarët e atdheut t'onë.

Porse mashtrohen ata që mendojnë me e tronditë popullin t'onë me frigësime dhe me e pengue në punën e tij për ndertimin e Vendit t'onë. Popujt t'onë mund të jenë kryenaltë për punën e deritash me dhe për të kaluemen e tyne, sikurse mund të jenë të bindun në drejtësin e përpjekjevet për ruejtjen e pamvarësis dhe sigurimit të Vendit t'onë. Besimi në fuqin e Vendit t'onë mbështetet në gjendjen reale në të cilën ndodhet sot Vendi i jonë, si dhe në traditat nga të cilat ka lindë Vendi i jonë. Fuqija e Vendit t'onë mbështetet në ndërtimin e suksesëshem, në frytet e luftes Nacjonal — çlirimtare dhe në traditat e ndriçme të popullit t'onë.

Populli serb e ka të kaluemen e vet të lavdishme, sikurse edhe popujt t'onë të tjerë, Historija e popujve t'onë asht histori e përbashkët e Repubilikes s'onë Federative Popullore të Jugosllavis. Traditat e historis s'onë serbe janë të ndriçme; ajo asht plotë luftna të pandërpreme çlirimtare kundra pushtuesave të huej dhe reakcjonit të mbrendëshem.

Unë nuk do të flas mbi ditet e lavdishme të historis serbe të Mesjetës ose mbi luftën shekullore kundra robnis Turke. Mjafton t'i kujtomë prijsat e popullit dhe udhëheqësat ushtarakë të kryengritjes së parë dhe të dytë serbe, si Karagjorgje Petroviqin, Prota Mateja Nenadoviqin, Millosh Obrenoviqin, Hajduk Velko Petroviqin, Tanasko Rajiqin, Stefan Singjeliqin e shum të tjerë, që e kanë krijue shtetin serb, me gjithë lloj lloj intrigash të jashtme, që anmiqët e Vendit t'onë t'a kuptojnë frymen liridashëse të popullit t'onë dhe luften e tij Nacjonal—çlirimtare.

Në luften e parë botnore, dihet lufta heroike dhe sakrificat e mdha të popullit serb dhe t'ushtris së tij, në krye me udhëheqsat lavdishëm ushtarakë, si: Vojvoda Stepa Stepanoviq, Mishiq dhe Putnik, lavdin e të cilëve nuk mund t'a errësojnë as politikajt reakcjonarë nga disa krenë t'atëhershëm të shtetit.

Me kta shembuj si dhe me traditat e ndriçme të popujve të tjerë janë edukue luftëtaret gjatë luftes kundra pushtuesave fashista gjermanë e lufta e lavdishme Nacjonal—çlirimtare ka dhanë herojë të panumërt te gjallë dhe te ramë në fushën e betejës. Edhe sot brezni t'ona të reja edukohen në të gjitha keto tradita të shkelqyeshme.

Qe, sepse agjentat e huej mashtrohen kur mendojnë se mund të mbjellin në Vendin t'onë shqetësim dhe demoralizim!

Qe, sepse janë bij të dobët të Vendin t'onë ata që e ndihmojnë propagandën e këtillë anmike!

Në saje të regjimeve antipopullore dhe intrigave të mdhaja, si Serbija e dikurshme ashtu edhe Jugosllavija e paraluftës kanë qenë gjithnji të rrethueme në të shumtën me shtete t'atilla që kanë qenë kundra Serbis, ashtu edhe Jugosllavis janë krye në rend të parë nga dhe me anën e këtyne shteteve anmike fqinjë. Kështu ka qenë deri në luftën e dytë botnore.

Mirëpo, sot si duket situata?

Në saje të luftës Nacjonal-Shlirimtare të popujve t'onë, e cila asht mbështetë në luftën çlirimtare t'Armatës Sovjetike dhe, përgjithësisht, në luftën e fuqive demokratike, Vendi i jonë sot asht i rrethuem, në të shumtën me shtete demokratike liridashëse, mike të Vendit t'onë dhe vendeve tjera liridashëse.

Pra janë krye ndryshime të mdhaja, që garantojnë sigurin e Vendit t'onë, çka kurr, kurr ma para nuk ka ngja!

Pra çfarë qëllimi kanë britmat e panikut dhe demoralizimit? Asht e kjartë se kjo rrjedh nga anmiqët e Vendit t'onë, të cilët duen me i shqetsue qytetarët t'onë deri n'atë masë, që të mos mucjnë me ndërtue me sukses dhe të qetë Vendin t'onë edhe me mprojtë sigurinë dhe pamvarësin e tij.

Atbue organizatat e Frontit populluer i kanë spjegue sa duhet ngjarjet e ndryshme ndërkombtare, që kanë të bajnë me luftën për paqen demokratike? Do t'a pranojmë të gjithë se organizatat t'ona të Frontit populluer nuk e kanë ba deri tash ketë punë, e pra kte duhet tash e mbas t'a bajnë.

Fronti populluer i Serbis në vjetin e kaluem ka tregue veçanrisht rezultate të dukshme në plotësimin e obligimeve të punës. Bile këto rezultate janë shum të mira. Detyrët që i ka shtrue Kongresi i Parë i Frontit populluer të Serbis para të gjitha organizatave kanë qenë përfshi mjaft gjanë dhe gjithçka ka hy në planin e organizatës së Frontit asht krye.

Kongresi i Parë ka shtrue para organizatave të Frontit dy lloj detyrësh në sektorin e punimeve vullnetare: e para, pjesëmarrjen në punët vullnetare n'objektet e investimit shtetnuer, dhe e dyta, kryemjen, me anën e punës vullnetare, e detyrëve t'atilla, të cilët nuk i përfshijnë direkt planet investicionale shtetnore, e që duhet të luftojshin kundra mbrapambetjes ekonomike, socjalo—shëndetsore dhe kulturo—arsimore në qytet dhe katund.

Pjesa e parë e detyrimeve asht krye plotësisht, e pjesa e dytë asht krye aq sa kanë parapa planet e organizatave të Frontit.

Duhet me theksue se planet e organizatave të Frontit janë ba dy herë: herën e parë vlefta e punimeve të përgjithshme ishte e parapame në shumën prej afro 800 miljona dinarësh, e herën tjeter, ma vonë, gjatë kryemjes së punëve, organizatat e Frontit i kanë smadhue planet e veta, kështu që vlefta e përgjithëshme e shenueme në të holla e tejkaloi shumfish vleftën e parapame ma parë.

Kështu, vlefta e përgjithshme e të gjitha punimeve të Frontit populluer në vjetin 1947 asht 3.073.374.269 dinarë.

Nga kjo, vlefta e përgjithëshme e punimeve në sektorin socjalo—shëndetsuer asht 69.015.750 din.

Vlefta e përgjithshme e punimeve në sektorin e ndërtimeve asht afër 1.507.223.000 dinarë.

Vlefta e përgjithshme e punimeve në sektorin e bujqësis asht 250.771.000 dinarë.

Vlefta e përgjithëshme e punimeve tjera nga planet e organizatave të Frontit populluer asht 1.827.010.000 dinarë.

Vlefta e përgjithshme e ndihmës në punimet shtetnore të ndërtimit asht 862.965.000 dinarë, e vlefta e përgjithshme e ndihmës në punimet shtetnore bujqësore asht 69.478.000 dinarë, shka do të thotë se vlefta e përgjithshme e ndihmës në punimet shtetnore investicjonale asht 935.000.000 dinarë.

Vlefta e përgjithshme e punimeve që ka krye rinija e Serbis n'objektet me karakter federativ asht 313.920.000 dinarë.

Nga vlefta e sipërme e përgjithëshme e të gjitha punimeve të Frontit populluer, punimet e veçanta, që i ka krye rinija popullore kapen në 672.000.000 dinarë.

Punimet që i ka krye n'akcjonet e veçanta fronti antifashist i grues kapin vleftën e shenueme në të holla prej 107.970.416 dinarë,

Nga pasqyra shkoqitëse e të gjitha punimeve të Frontit populluer shifet se organizatat e Frontit kanë ngritë me mjetet e veta shkolla, këshilla të vendeve, shtëpi kooperative etj. Fondet financjare që i ka hapë Fronti populluer e të cilët kanë mbrrijtë shuma të mdhaja kanë kontribue që shtetit t'i kursehen shuma mjaft të mdhaja dhe të shtohet vëllimi i ndërtimit.

Pjesa ma e madhe e punimeve bjen n'ato të ndërtimit: në rregullimin e vend-banimeve, në meremetimin dhe hapjen e rrugëve të reja si dhe në ndërtimin e objekteve të reja. Përveç objekteve të përmenduna të ndërtimit janë ngritë bile edhe stacjone si ma të vogla hekurudhore. Në lidhje me këto, janë prodhue afër 32.000.000 tulla.

Punës për likuidimin e mbrapambetjes i asht kushtue kujdes bukur i madh; asht ngritë nji numër bukur i madh objektesh hygjeniko—sanitare etj., si p.sh. kroje, puse, nevojtore, vorreza baktish, vende për mbajtjen e plehut; janë ndërtue rrugë dhe trotoare në katunde; janë mbjellë druj n'anët e rrugëve të katundit, janë rrethkue oborre etj. Në sektorin e bujqësis efekti ma i madh i punës asht mbrrijtë në punët agroteknike, në përdorimin e masave të ndryshme siç janë: thyemja e tokës, lavrimi i thellë, stërpikja e trupave, shartimi, lufta kundra krymbave, zhdukja e barit të keq, zhdukja e insekteve damprues, karkalecave etj. Akcjon i randësishem i organizates së Frontit populluer asht ai i pyllzimit të sypërfaqeve të mdhaja.

Si rezultate të randësishme të mbrrijtuna në punën kulturo—arsimore dhe politike theksojmë keto: janë mbajtë disa mija temash nga fusha e ekonomis, hygjenës, kulturës dhe arsimit. E shoqnit kulturo—artistike kanë dhanë afer 12,630 çfaqje.

Shka tregojnë rezultatet e sipërme të plotësimit të planit t'organizatave të Frontit populluer?

Padyshim këto tregojnë: e para, se Fronti populluer e ka zgjue dhe e ka drejtue bukur drejtë vet—inisjativen e turmave në ndertimin e Vendit, në luft për likuidimin e mbrapambetunis.

E dyta, Fronti populluer ka fitue përmbajtjen e plotë socjaliste Asht aftësue që, përveç mobilizimit të përgjithshëm politik të turmave për ndërtimin e socjalizmit, të kryejë dhe rolin konkret, rolin mobilizues t'akcjonit, të mobilizojë masat n'akcjon rreth detyrëve konkrete për ndërtimin e socjalizmit në bazen sa ma të gjanë që të jetë e mundun.

E treta, Fronti populluer ka sjellë nji dryshim të thellë e të tanë në jeten dhe në marrëdhanjet e njerëzve; me shekuj njerëzit kanë qenë te ndamë, te përçamë, kane këqyrë secili për vedi, marrëdhanjet në mes të tyne kanë qenë të helmueme; kurse tashti po krijohet jeta thellësisht popullore, jeta e vërtetë demokratike dhe marrëdhanjet, që bazohen në marrëveshtje punë të popullit për zgjidhjen e nevojave të [illegible] me fuqi të përbashkëta: krijohet jeta e re që na ngritë banorëve t'onë besimin në fuqit e veta, në fuqit e popullit t'onë dhe shtetit t'onë populluer.

Mandej shka tregojnë rezultatet e naltshenueme?

Ato tregojnë:

E para, se planet e organizatave të Frontit Populluer ende janë të njianëshme, përqëndrohen në kazmë e lopatë, e nji numër shum i madh punësh tjera, t'ashtuquejtuna vogëlsina, lehen anash, nençmohen, me gjithse, në të vërtetë, randësija e tyne nuk asht e vogël, por shum e madhe, kur të merret efekti i tyne në tanësi. Për kët arsye shum fuqi dhe mundësina kanë mbetë pa u shfrytëzue. Për kët arsye fuqija njerzore disponibel shpesh herë asht çfrytëzue keq.

Për kët shkak, nuk asht ba nji caktim i atillë i fuqis puntore, që çdo njeriu t'i jepet puna e cila i pëlqen atij ma tepër e ku asht ma i dobishem për Frontin.

Prandaj shum vetë kanë qenë të pakënaqun nga mënyra e përdorimit të fuqis së tyne puntore.

Nuk asht e nevojshme me theksue se sa të damshme janë rrjedhimet e çfaqjeve të këtilla.

E dyta, organizatat e Frontit Populluer, në vjetin e kaluem, e kanë lanë krejtësisht mbas dore sektorin kooperativ dhe shkëmbimin e mallnave ne mes të katundit dhe të qytetit.

Vetëm Fronti populluer asht në gjendje me e aftësue kooperativizmin t'onë në katund për ato detyrë që ia ka parashtrue me plot të drejtë udhebeqësija e jonë.

Përveç kësaj do të kishte gjysë për gjysëm ma pak vështirsina në furnizimin e populsis së qytetit sikur organizatat e Frontit t'a kishin futë në planet e veta atë farë detyre që do t'a bante të mundëshme lidhjen me të fortë të prodhuesit individual të katundit me tregtin t'onë shtetnore.

Padyshim, Fronti i jonë populluer asht i aftë me e krye ket detyrë si n'interes të prodhuesit ashtu edhe të konsumuesit.

E treta, planet e vjeme t'organizatave të Frontit populluer kanë parapa dhe marrë pjesë fare pak në zgjedhjen e problemeve komunale. Vet gjendja e qyteteve t'ona asht e atillë që, pamvarsisht nga shtimi i vazhdueshem i populsis në to, mbetet plotsisht mbrapa ngritjes së përgjithshme të nivelit ekonomik dhe kultural të qytetarve t'onë, e shka, përveç tjerash, mund të ndikojë gjithnji ma tepër në gjendjen e tyne shëndetsore.

E katërta, asht e kjartë se në vjetin e kaluem ka qenë i dobët organizimi i zhvillimit të punimeve nga ana e Frontit populluer. Lene që njerëzit kanë ardhë pa rregull, të pa organizuem nëpër vendet ku zhvilloheshin punimet, por edhe vend—punimet janë gjetë në [illegible] Asht filluë mjaft vonë dhe spontanisht organizimi ma i mirë zhvillimit të punimeve, formimi i njësive të punës, formimi i brigadave, kompanive dhe dhetsheve si dhe organizimi i çdo vend—punimi.

Padyshim sivjet do të përmirsohet kjo e metë shum e madhe.

E pesta, organizatat sindikale kanë mbrrijtë suksese të mdhaja n'organizimin e garave socjaliste, në ndihmimin e puntorve për kryemjen e detyrve të parapame.

Por me gjithë këte, në bazë t'eksperiencës të vjetit të kaluem mund t'u shenohen sindikatave, si pjesë përbase të Frontit populluer, dy gabime.

E para asht se organizatat sindikale ende gjithnji i lanë mbas dore këshillimet rreth prodhimit, nuk luftojnë mjaft ngultazi kundra çfaqjeve të mosdisiplinës në punë, nuk mbajnë kontaktin ma të ngushtë me puntorët e nuk i ndigjojnë me vemendjen e duhun dëshirat, problemet dhe nevojat e tyne si në vend—punimin ashtu dhe jashta siperrnarjes në mënyrë që t'a shtojshin disciplinen e punës, t'a organizojshin ma mirë prodhimin, t'a ngrejshin [illegible] e punës së puntorve dhe kualifikimin e tyne. Nji qëndrim i këtillë ndaj njerëzve ma të vetmohueshem të Vendit t'onë, nuk ekziston ende, këshillimet rreth prodhimit janë të thata, të njianëshme, kështu që me anën e këtyne puntorët jo vetëm që s'përfitojnë gja, por nuk mund t'i shprehin as dëshirat dhe mendimet e veta në mënyrë që ato të ndihen, të kuptohen dhe të merren parasyshë për t'u zgjidhë.

Nga ana tjeter organizatat sindikale nuk luftojnë qëndrueshmenisht për përdorimin dhe përmirësimin e kushteve tekniko—hygjenike të punës, shka sigurisht, u sjellë dame të mdhaja puntorve dhe mbarë komunitetit t'onë.

Gabimi i dytë i organizateve sindikale asht se ato nuk i aktivizojnë antarët e vet n'organizatat themelore të Frontit populluer. Ke pjesa ma produktive e populsis s'onë, puntoris, personelit teknik dhe nëpunsave, asht përhapë mendimi se gjoja ata e kryejnë detyren e tyne ndaj Frontit populluer po ta marrin pjesë në punë nëpër degët sindikale. Padyshim, kjo asht detyra e tyne kryesore. Por kjo vetem asht krejtësisht e parajaftueshme për të qenë ata qytetarë aktivë të Vendit t'onë në çdo pikëpamje, e ky aktivitet mund të realizohet vetem me pjesëmarrjen edhe n'organizatën e Frontit populluer. Vetem me pjesëmarrjen në punën e F r o n t i t p o p u l l u e r mund të realizohet detyra qytetare e pjesëmarrjes në punën e organeve të pushtetit populluer. Nuk mund të kuptohet që nji antar i sindikatit të rrijë larg asaj jete politike, kulturale e arsimore që zhvillohet në vendin ku ai banon, d.m.th. n'organizaten bazë të Frontit.

Prandaj organizatat sindikale nuk punojnë mjaft që antarët e tyne t'i kuptojnë këto obligime të tyne ndaj Frontit populluer, e aq ma pak u ndihmojnë që këta t'i realizojnë obligimet e veta. Fronti populluer, si organizatë politike kryesore masovike e Vendit t'onë nuk guxon të mbesë vetëm si nji bashkim organizatash (sindikale, të rinis, të grave etj.), por duhet të jetë organizem i gjallë, i përbamë nga njerëzit ma të mirë e ma aktivë të Vendit t'onë.

E gjashta, shum çfaqje na tregoj në se organizatat e Frontit populluer në vjetin e kaluem kanë organizue dobët sherbimin e evidencës së punimeve të kryeme. Nuk duhet me dyshue në besnikin e raporteve mbi punimet e kryeme, por duhet me sypozue se punimet janë krye në nji përpjestim ma të madh nga ç'asht mbajtë n' evidencë.

Përveç kësaj, edhe kjo tregon se seksjonet rreth Khshillit Ekzekutiv të Frontit Populluer ende nuk janë organe të forta dhe plotësisht t' aftësueme për punë.

E shtata, gjithashtu tregohet si dobësi edhe fakti që organizatat e Frontit nuk e kanë metodologjin e përpunimeve të planifikimit të punëve të veta.

Do të vej në dukje si shembull planifikimin e orëve të punës dhe llogaritjen e tyne në vlefta të shprehuna në dinarë.

A thue llogariten realisht orët e punës në vleften e shprehun në dinarë?

Mjaft shpesh ato nuk llogariten realisht sepse me llogaritë realisht don të thonë me e llogaritë efektin e orëve të punës në bazë te kohes mesatare të punës shoqnorisht të nevojshme për kryemjen e nji pune. Në qoftë se, p. sh. për nxjerrjen e 6,5 kubikë dheu nevojiten 8 orë, atëhere edhe me rastin e llogaritjes s'orëve të punës që i kane shpenzue organizatat e Frontit Populluer për nxjerrjen e këtij dheu, duhet t'a marrin parasyshë kët kohë mesatare të nevojshme të punës, për të nxjerrë ate numer kubikesh dheu, e jo ma tepër orë pune, që ata kanë shpenzue nga organizimi i dobët i punës, nga puna e pakujdesëshme e joserjoze e pjesëmarrsve. Padyshim,

(vazhdon në faqen e tretë)

Nga referati i shokut Dr. Bllagoje Neshkoviq

(Vijon nga faqja e dytë)

shtëgimi në nji masë të këtillë metodologjike të planifikimit do t'i shtyjë organizatat e Frontit populluer që t'a çfrytzojnë racjonalisht fuqin puntore, t'i organizoj në ma mirë vendet e punimit dhe i gjith efekti i realizimit të planit të marrë vleften e vet reale.

Përveç kësaj, do të jetë e nevojshme që organizatat e Frontit populluer, me rastin e hartimit të planeve të veta dhe me rastin e evindetimit të kryemjes së këtyne, të përdorin edhe tregues të tjerë, e jo vetem ata monetarë.

E teta, nga rezultatet e kryemjes së planeve të Frontit populluer në vjetin 1947 shifet se shum organizata nuk e kanë zhvillue sa duhet përpunimin dhe prodhimin e materjalit të ndryshem që do t'iu sherbente si për plotësimin e nevojave të tyne, ashtu dhe për shtimin e fondit të tyne financjar.

Përveç kësaj ekziston edhe nji e metë në punen e Frontit populluer që nuk mund të shifet nga shifrat e cituеme: organizatat e Frontit populluer nuk u a skjarojnë turmave aq sa duhet ngjarjet e ndryshme dhe çfaqjet në Vendin t'onë dhe në botë.

Në qoftë se organizatat e Frontit populluer nuk e kryejnë kët detyrë te veten, atëherë shtresat e gjana të popullit mbeten pa u njoftë me çfaqjet dhe ngjarjet e randësishme; atëherë ato informohen keq, atëherë ato lihen me i interpretue ngjarjet e ndryshme gabim ose krejt për së mbrapshti nën influencen e elementave anmiq.

S'asht e tepërt në qoftë se them se kjo e mete në punen e organizatave të Frontit populluer nuk asht e vetmja, por nuk asht edhe ma e madhja. Edhe ma e madhe asht e meta që në mbledhjet e Frontit populluer pengohet kritika e shëndoshë.

Pa çfaqjen e sinqertë të mendimit, pa kritikë të shëndoshë dhe shkembimin e mendimeve, nuk ka kurrfarë pune pozitive, kurrfarë suksesi. E bash Fronti populluer asht ajo organizatë, e cila, nepërmjet të sajë duhet t'i kullojë të gjitha gjanat, t'a ndajë të keqen nga e mira me anen e diskusjonit dhe skjarimit konstruktiv, me anen e kritikës së shëndoshë kundra sejcilit dhe çdo gjaje të pamirë.

Për ket arsye mungon kontrolli, aq i nevojshem, i masave, kontrolli i përgjithshem populluer, që shef gjithshka, që ndien gjithshka dhe qëmundet pa masë me e ndihmue punen e volitshme të kontrollit shtetnuer.

Rezultatet që kanë mbrrijtë organizatat e Frontit populluer tregojnë se asht e munđun që edhe organizatat e tjera të mbrijnë aso rezultatesh të mira, të dishrueshme.

Sikurse shifet nga e gjithë kjo, rezultatet e vjeme të punimeve të Frontit populluer na japin nji besim të madh në mundësit dhe fuqit kolosale qe i ka populli i jonë, e n'anen tjeter eksistojnë të gjitha kushtet objektive dhe subjektive që të metat e përmenduna të vjetit të kaluem të zhduken dhe që detyrët në vjetin me plan të 1948-ës të plotësohen edhe ma mirë.

E gjithë kjo vërtetohet edhe nji herë ma tepër edhe me faktin që sot para Kongresit të Dytë të Frontit t'onë populluer mund t'i paraqesim planet që i kanë ba organizatat e Frontit populluer dhe me nji here, qysh në fillim të punimeve, të nxjerrim mësime nga vjeti i kaluem.

Në vjetin 1948 para Frontit populluer shtrohen detyrë edhe ma të madhaja se ca kanë qenë në vjetin 1947. Cilat janë këto detyrë?

E para, asht përforcimi i matutjeshem i Frontit populluer si organizat politike kompakte e përgjithshme popullore.

E dyta, para Frontit populluer qendron detyra që të kryejë nji mobilizim edhe ma të gjanë të turmave për përmbushjen e plotë te planeve shtetnore të këtij vjeti të dytë të Planit pesvjeçar.

E treta, asht plotësimi i atyne planeve t'organizatave të Frontit populluer, që i ndihmojnë dhe plotësojnë planet shtetnore.

Pse asht e nevojshme me e shtrue si detyrë përforcimin e matutjeshëm të Frontit populluer si organizatë politike kompakte e përgjithshme popullore?

Asht e nevojshme për shkak se Fronti populluer, si organizatë politike e përgjithshme popullore e ka për detyrë që gjithmonë të siguroje kryemjen e atyne detyrave dhe mbritjen e atyne qellimeve që i shtron programi i Frontit populluer.

Athue sukseset e këtij vjeti i sigurojnë sukseset në vjetin tjetër si dhe vjetet e ardhëshëm?

Po, këto sukses janë garanci për sukseset e ardhëshme nën kushtin e përforcimit të matutjeshem, e jo të dobësimit të Frontit populluer.

Nën kushtet t'ona, kushtet si në Vendin t'onë ashtu dhe në botë ndryshohen; ndryshojnë edhe njerëzit nën influencen e këtyne ndryshimeve. Në qoftë se Fronti populluer, si organizatë politike, nuk i shef këto ndryshime, nuk do t'i shofë as ndryshhimet ke njerëzit, në qoftë se nuk i shef këto, nuk do të mundet t'i udhëheqi njerëzit, qytetarët e Vendit t' onë, antaret e Frontit populluer, në luftë për të miren e popullit dhe Vendit t'onë.

A egziston nji mundësi e këtillë?

Sigurisht egziston. Në rend të parë, të gjithë antarët dhe udhëheqsinat e Frontit populluer nuk punojnë sa duhet per t'i aktivizue e bindë ata njerëz që kanë qene të mashtruem nga anmiku, ase që janë tash nën influencen e anmikut, ase që do të muejshin me ra nën influencen e tij në nji moment tjeter.

Organizatat e Frontit populluer nuk u a vejnë menden shum sendeve, sillen pakujdesisht ndaj disa njerëzve të cilët, në ndonji moment e për ndonji çashtje e kanë kundërshtue politiken e Frontit populluer etj.

Shum organizata të Frontit popopullor harrojnë së në bazen e punës se tyne duhet të gjitha veprimtarit e tjera të Frontit populluer të jenë të pregatituna dhe të shoqnueme me punën politike në forma të ndryshme.

Puna politike asht luftë politike, e në luften politike duhet me qenë i gatshëm për sakrifica dhe i aftë për luftë kundra anmiqëve të Vendit t'onë, të cilet me metodat dhelpnake i mashtrojnë qytetarët t'onë të ndershem.

Kjo farë pune politike duhet të jetë baza në të cilën do të kryhet mobilizimi i gjanë politik i turmave në ketë vjet, kështu që të kryhen plotësisht planet shtetnore. Kjo farë pune politike nuk do të thotë «konferencim dhe frazologji e thatë», por punë konkrete, e bindshme, e durueshme e përditshme në skjarimin e të gjitha detyrëve dhe ndodhive në Vendin t'onë dhe përjashta.

Për organizatën t'onë të Frontit populluer në katund, në vjetin 1948 shtrohen, në njifarë mënyrësh, edhe detyrë të reja, bile aq të reja, përsa Fronti populluer në katund nuk i ka plotësue në vjetin e kaluem.

Detyra e parë, asht që e gjithë organizata e fuqishme e Frontit populluer t'angazhohet n'aftësimin dhe përparimin e kooperativizmit. Këtu nuk guxojmë me mendue se Fronti populluer do t'a kryejë ket detyrë të tijën në qoftë se i ndërton të gjitha shtëpit e parapame kooperative. Plotësimi i kësaj detyre asht vetëm nji pjesë e vogël e asaj që parashtrohet. Në qoftë se na kooperativat t'ona nuk i bajmë nji qendër të fortë ekonomike në katund, që përveç furnizimit të katundit n'artikujt industrijalë dhe mbledhjes së prodhimeve bujqësore për me ia shitë tregtis së shtetit, t'angazhohet në përparimin e vet ekonomis dhe krijimin e pasunis kooperativiste (parkut të maqinave, stacjoneve të seleksjonimit etj.) t'angazhohet në zbatimin e metodave shkencore moderne në bujqësi etj. — shtëpit kooperative do të bahen trupi pasiv..., do të shëndrrohen në qendra të rendomta për mbledhjen politike dhe kulturale. Mirëpo, ky farë aktivizimi i gjithanëshëm i kooperativave t'ona të katundit do të jetë shtylla e parë e shëndoshë, për zhdukjen e mbrapambetunis së katundit, shka vetvetiu asht detyrë e jonë e madhe historike.

Detyra e dytë e Frontit populluer në katund asht me ia ba të mundëshme rrjetës kooperativiste ... mbledhjen e prodhimeve bujqësore, me luften e njikohshme kundra spekulimit me prodhimet bujqësore të katundit dhe prodhimeve industrijale. Sistemi i çmimeve të lidhuna asht armë e fortë në duert e shtetit t'onë për vendosjen e marrëdhanjeve ekonomike të vertеta në mes t'industris shtetnore socjaliste dhe prodhuesit individual të katundit. Frontit populluer do t'i jetë aq ma lehtë me e plotësue ket detyrë tjeter të randësishme, nga e cila mvaret mjaft plotësimi i planit në vjetin 1948.

Fronti populluer në katund duhet t'a ndijë vedin përgjegjës edhe për plotësimin e blemjes së detyrshme t'artikujve që do t'i caktojë qeverija. Mirëpo, deri tash, ka qenë nji praktikë e atillë që Fronti populluer zakonisht terhiqej kur fillonte blemja e detyrueshme Mirëpo, në qoftë se Fronti populluer angazhohet edhe në ketë punë sigurisht do të bahen shum ma pak gabime, se sa zakonisht kanë ngja.

Pse asht e nevojshme blemja e datyrshme e disa artikujve të prodhimeve bujqësore?

Blemja e detyrueshme asht masë e përkohëshme që jepë mundësi që me përpjekje dhe sakrifica afersisht të ngjajshme të katundarëve dhe të puntorëve të sigurohet ngritja e Vendit t'onë të mbrapambetun. Kjo masë e banë të mundëshme ndamjen ma të përshtatshme e ma të kursyeshme të prodhimeve bujqësore asaj pjeses së popullsis e cila prodhon artikuj të nevojshem për katundarë. Në rast se ndalen fabrikat, komunikacjoni e tjera, do të kishte dame si popullsija e qytetit ashtu edhe ajo e katundit. Për ket arsye kjo masë e përkohëshme asht e dobishme për mbarë popullin t'onë, sepse kontribuon në ngritjen ma të shpejtë ekonomike të Vendit t'onë, dhe e shpejton momentin kur blemja e detyrshme nuk do të jetë ma e nevojshme.

Sikurse dihet, punëtorët t'onë mbajnë barren kryesore të plotësimit të Planit pesvjeçar. Nuk asht barrë e vogël as ajo që e ban katundari i jonë, por katundarija e jonë mundet me kontribue shum ma tepër se ç'ka tash në plotësimin e Planit pesvjeçar. Katundarija e jonë qëndron e vendozun në rradhët e Frontit populluer. Ajo ka qenë fuqija ma e madhja në luftë, ajo do të jetë e gatshme edhe sot për të gjitha sakrificat e përkohëshme, kur e din se gjendja e sajë do të përmirësohet jo vetem në mbarim të Planit pesvjeçar, por vjet për vjet.

Asht e nevojshme me nënvizue posaçërisht si detyrë të randësishme të Frontit populluer punën e qendrueshme «e skjarimin e gjithanëshëm të ndodhinave dhe ngjarjeve në Vendin t'onë dhe në botë, me anën e luftes së njikohëshme të rrepët për zhvillimin e kritikes së shëndoshë, për shprehjen e lirë të mendimit të sinqertë në mbledhjet dhe konferencat e Frontit populluer, për zhvillimin e kontrollit të gjanë populluer.

Përpilimi i planeve të Frontit populluer duhet të kryhet me pjesë marrjen dhe vendosjen e plotë të vet turmave që do t'i kryojnë, kështu këto plane nuk do të janë cangarijes për ata që marrin pjesë në realizimin e tyne.

Organizatat e Frontit populluer i kanë shtrue vehtes detyrë të mdhaja në vjetin 1948, në planet që i kanë përpilue. Vlefta e përgjithshme e punimeve të parapame t'organizatave të Frontit populluer në vjetin 1948 kapë shumen prej 6.190.000.000 dinarë. Kjo do të thotë se punimet e parapame për vjetin 1948 janë dyfish të mdhaja nga ato të vjetit 1947. I kemi pa se si duken këto plane në sektore dhe në veçanlina.

A janë t'afta organizatat e Frontit populluer për kryemjen e këtyne detyrëve?

Padyshim se po, me kusht që t'i zhdukin ato të meta që janë çfaqë në punën e vjetit 1948, e këto janë:

E para, të gjitha organizatat e Frontit populluer t'i marrin para syshë vrejtjet që do t'u bajë Kongresi i jonë dhe në bazë të ketyne t'i plotë—sojnë dhe t'i ndreqin planet e veta, e në rend të parë, t'a zhdukin njianë—simenin e punimeve, e cila çfaqet edhe në planet e vjetit 1948. Në bazën e punimeve të këtilla të gjithllojshme, duhet me i angazhue njerzit n'ato punë për të cilat ata janë t'aftë. Në qofte se ndonjeni nuk asht i aftë për punë fizike e dishron me u— angazhue në punën e Frontit populluer, duhet me e inkaudrue n'at grup që zhvillon asi punimesh, për të cilat ai asht i aftë (punë hygjenike, kulturale dhe arsimore).

E dyta, tue marrë parasyshë gjithllojshmenin e punimeve që i parashef Fronti populluer, duhet me formue njësi puntore ma të qëndrueshme në bazë të sistemit të dhetsheve, kompanive dhe brigadave, e në kuadrin e nji rajoni, qyteti dhe rrethi duhet me formue shtabet e brigadave të punës. Këto farë njisish pune duhet të formohen edhe simbas llojeve të punës që ato kryejnë. Seksjonet e dertashme që janë marrë me përpunimin e objekteve duhet të bashkohen në «Drejtorin e Ndertimit» dhe shtabet e brigadeve me i lidhe me ketë drejtori.

Për çdo objekt që e nderton organizata e Frontit populluer, duhet me e pasë dhe drejtorin e ndërtimit.

E treta, —organizatat sindikale duhet të luftojne kundra njifarë moskujdesije mbi puntorët përgjithësisht dhe në lidhje me mprojtjen tekniko—hygjenike; po kështu duhet të luftojnë dhe kundra çfaqjeve të mos— diciplines dhe batakllekut në punë. Për ket qellim duhet me i organizue ma mirë kontrollimet e punës, e veçanërisht ashpërsimin e syçeltis ndaj anmiqëve, kursimin, përdorimin e normave dhe normativave të punës.

Nga ana tjeter, antarët e sindikatit duhet t'angazhohen pa tjeter në masë të plotë në punën e organizatave bazë të Frontit, në punën e pushtetit populluer dhe të marrin pjesë në jeten e qytetarëve të vendbanimit të tyne.

E katërta, organizatat e Frontit populluer në ketë vjet duhet t'a përmiresojnë evidencen, metodologjin e planifikimit dhe vleften e punimeve të shprehuna në të holla t'a llogarisin në bazë te kohes mesatare të punes shoqnorisht të nevojshme.

E pesta, ma në fund, duhet me e përmirësue gjendjen financjare t' organizatave të Frontit populluer, me i shtue fondet financjare.

Sigurisht në vjetin 1948 perserë do të vertetohen fjalet e shokut Tito mbi vjetin 1947: «N'atë vjet janë shprehe fuqit kolosale krijuese, të cilat egzistojshin latente në popujt t'one e keto kane mujtun me u-shprehe vetem në saje të kushteve të reja te zhvillimit t'onë të mbrendshem, si ekonomik, ashtu dhe politik e kultural, d. m. th. në saje të strukturës se re shoqnore të Vendit t'onë».

Rroftë Kongresi i Dytë i Frontit Populluer të Serbis!

Rroftë Fronti Populluer i Jugosllavis!

Rroftë Shoku Tito!

Njizet e shtate marsi — pervjetori i fillimit t'epopes se lavdishme te Luftes Çlirimtare te popujve t'one

Me 27 mars të vjetit 1941, popujt t'onë t'udhëhequn nga Partija Komuniste e shoku Tito, nepër mjet demonstratash të mdhaja, që shpërthyen në Beligrad e anë e mb'anë Vendit, i treguen borgjezis anti—kombëtare dhe agresorit fashiste, me motot «Ma mirë luftë se pakt» e «Beograd—Moska» se janë të vendosun me mprojtë lirin dhe pamvarsin e Vendit të vet, e se në kët çashtje vet te drejtë s'mund t'a kishin krah të sigurtë asnj fuqi tjetër të madhe të jashtme, përpos Bashkimit Sovjetik, për natyrë të vet rendit të tij te mbrendëshem shoqnuer, socjalist.

Nën presjonin e turmave popullore qeverija trathtare Cvetkoviq —Maçek—që e pat nenshkrue paktin Trypalësh me Gjermanin e Italin—u—përmbys. Siç na e thotë shoku Tito, «Me 27 mars të vjetit 1941 kjo përmbysje asht krye sepse e ka kerkue populli, nga poshte. Kjo s'asht punë individësh, punë grupi të vogël, por asht çashtja e popullit mbarë. Përndryshej s'mund të bahej. Përvjetori i madh i 27 marsit, që ndriçon historin e popullit t'onë, asht dashmi e dëshirës se këtij te forte e të pathyeshme për pamvarësi, lirë dhe ruetjen e egzistencës së vet».

Qeverija tjetër, me Simoviqin në krye, që erdh mbas së parës me të vertetë kishte njifarë përbamjeje disi ndryshej, ishte formue me njerëz të tjerë, por askerkund s' ishte qeveri popullore, çka ma se miri tregon fakti që në te nuk bajshin pjesë komunistat, bijt ma besnikë e ma të përkushtuem çashtjes se lirija dhe pamvarsia. Ajo e kundershtoj haptazi dëshiren e popujve t' onë për mprojtjen e Vendit, porse n' anën tjter pat nji qëndrim kapitullues dhe qyqar, nuk mori masat e nevojshme që kerkonte situata: demokratizimin e mbrendshem, spastrimin e udhëheqësia shtetnore e ushtarske nga elementat profashista, likuidimin e kolonës së pestë; të hjekunit dorë si duhet nga çdo përulje para Fuqivet fashiste, lidhjen e fortë dhe të sinqertë me Bashkimin Sovjetik. Qeverija Simoviq, siç na e tregoi shpejt 6 Prilli, kapitullimi i Jugosllavis, asht mundue me e çfrytëzue dispozitën e masave popullore për të kurdisë njifarë kompromisi e me i mbajtë përseri popujt t'onë nën skllaverin e perparshme.

Si rezultat i politics kriminale shoqnore dhe kombtare të regjimevet antipopullore, Jugosllavija ra nën sgjedhen e Hunëvet fashista. Por, me 27 mars filloi të shkruhej edhe epopeja e lavdishme e luftes Nacional—çlirimtare kundra pushtuesavet fashista dhe trathtarëve.

Nën udhëheqjen e Partis Komuniste popujt e Vendit t'onë në kryengritjen çlirimtare me armë, i kanoriznen dhe i quen në vend dëshirat e tyne të kaherëshme. Në flakën e luftes Nacional—çlirimtare krijuen Aramate e vet të lavdishme, pushtetin e vet, farkuen vllaznimin dhe bashkimin në mes të tyne vulosen me gjak lidhjen e tyne me popujt e Vendit të socjalizmit, e fituen dashtunin e mbarë botës përparimtare. Ata fituen me duert e veta lirin e pamvarësin e vertetë, fituen me u a siguruar këtyne edhe bazën ekonomike

(Vazhdon në faqen e pestë)

Konkluzat e Konferences se Dyte Krahinore te Frontit Popullor

Nga Konferenca e Dyte Krahinore e Frontit Popullor

Në konferencën Krahinore të Frontit Popullor që u-mbajt me 7—8 mars të k.v. në bazë të referateve mbi punën e deritashme dhe detyrët e ma pastajme t'organizatave të Frontit dhe mbas diskusjonit të gjanë që u-zhvillue mbi 'to, u dhan këto

K O N K L U Z A:

Organizatat e Frontit popullor në Krahinen t'onë me punen e tyne të deritashme tue përfshi pjesen ma të madhe të popullit, janë forcue në punë dhe ma tepër kanë thellue vllaznimin e bashkimin e në kët mënyrë u-banë mbajtësat e zhvillimit shoqnuer ke na. — Kjo asht shprehë veçanrisht mbas zgjedhjeve të kalueme. Për organet e Frontit popullor, zgjedhjet e kalueme kanë qenë forcimi politik dhe organizativ i Frontit popullor, e kjo gja duket me shtimin e numrit t'organizatave themelore të Frontit popullor, me shtimin e numrit t'antarëve të rij në Frontin popullor në ma se 32.000 dhe me largimin nga Fronti t'atyne elementave, të cilët kanë qenë pengesë në punën e Frontit popullor.

Në punën e matutjeshme politike të Frontit popullor paraqiten detyrë të mdha:

1).— Fronti popullor si organizata e përgjithshme politike popullore e qëndrueshme dhe si forca kryesore në zhvillimin e në forcimin e pushtetit popullor të demokracis s'onë popullore, duhet me qenë përçuesi kryesor i ndërtimit ekonomik të Vendit t'onë. Organizatat e Frontit popullor duhet gjithnjë të spjegojnë, të përpunojnë dhe të popullarizojnë Planin pesvjeçar, kryemja e të cilit don me thanë krijimi i jetës ma të mirë e ma të lumtun për popujt t'onë.

Organizatat e Frontit popullor duhet t'i kushtojnë nji kujdes të veçantë spjegimit dhe zbatimit të dekreteve të qeveris së RFPJ për furnizimin, të cilat kanë randësi të madhe për të gjithë njerëzit puntorë të qytetit e të katundit. Spjegimi çdo bujkut, i randësis dhe rolit të çmimeve të lidhuna në zhvillimin e matutjeshëm të Vendit t'onë, duhet të jetë nji prej detyrëve kryesore.

2).— Me u spjegue si duhet dhe me kohë masave të gjana të popullit ngjarjet politike të mbrendëshme e të jashtme. Në ketë punë veçanrisht duhet me i dhanë randësi punës për popullarizimin e Bashkimit Sovjetik, si forcën udhëheqëse të taborit demokratik anti-imperjalist, në luftë për paqë të fortë dhe demokraci në botë.

Me durim dhe çdo ditë me e demaskue politikën robnuese t'imperjalistave me Shtetet e Bashkueme t'Amerikës në krye. Vazhdimisht me luftue dhe me i demaskue reakcjonarët e Vendit t'onë si agjentë e mptuesave të jashtëm, të cilët me punën e tyne pengojnë zhvillimin e Vendit t'onë dhe të popujve t'onë.

3.— Me e popullarizue politikën paqëdashëse që udhëk Qeverija e jonë tue lidhë marrëveshtje miqësije dhe të ndihmës reciproke me vendet e demokracis së re. Me e popullarizue politikën paqëdashëse të të gjitha vendeve demokratike dhe të gjitha fuqive përparimtare të botës, në krye të të cilave gjindet Bashkimi Sovjetik — garancija e lris dhe e përparimit.

4).— Me frymzue vllaznimin dhe bashkimin, me e përforcue dhe me e thellue ate gjithnji.

II

Që Fronti i jonë popullor, i cili përfshinë masat e gjana popullore, të mundet me i aktivizue antarët e vet në përmbushjen sa ma të suksesshme të detyrëve që shtron para nesh Plani pesvjeçar, ai duhet të përforcohet organizativisht dhe të masovizohet.

Për kët qëllim duhet:

1) Me i kushtue kujdes të veçantë ngritjes dhe forcimit t'organizatave themelore të Frontit popullor. Pranë të gjitha organizatave themelore me formue dhe me i aktivizue aktivat, e pranë këshillave të rretheve — seksjonet e Frontit popullor.

2) Me i përforcue lidhjet në mes të këshillave të Frontit dhe me u ndihmue atyne që të bahen udhëheqësina të vërteta të masave popullore.

3) Në punën e organizatave themelore të Frontit, patjetër duhet me përfshi dhe antarët e organizuem në sindikatë, të cilët duhet sa ma shum me i aktivizue.

4) Me e vendosë evidencën e përpiktë dhe sistematike t'antarsis si dhe evidencën e kryemjes së detyrëve dhe zotimeve.

5) Me i hye pastrimit ma të rreptë të Frontit prej elementave armiqë të cilët pengojnë punën dhe zbatimin e politikës së Frontit popullor.

6) Me i ba buxhetet reale të t'ardhunave dhe të dalunave vjetore. Me i dhanë kujdes të veçantë mbledhjes së rregullt t'antarsis së Frontit.

7) Me e formue fondin financjar për rindërtim dhe ndërtim.

III

Për kryemjen ma të mirë dhe me sukses të Planit pesvjeçar, organizatat e Frontit duhet të marrin këto masa:

1) Në të gjitha ndërmarrjet e Krahinës s'onë me organizue gara në luftë për kryemjen e detyrës të planit në prodhim.

2) Organizatat e Frontit duhet të përpiqen për angazhimin sa ma masovik në punët vullnetare. Me pjesëmarrjen e të gjithë frontistave me luftue për plotësimin dhe tejkalimin e planeve të Frontit popullor. Planet e Frontit popullor duhet me i zgjanue, me i plotsue dhe me i nda në tremujorë dhe mujorë. Me i angazhue organizatat e Frontit për ndihmën sa ma të madhe në kryemjen e planit investicjonal të sivjemë.

3) Për kryemjen sa ma me sukses të detyrëve të Planit pesvjeçar duhet me i kushtue kujdes sa ma të madh çfrytzimit të burimeve lokale të landëve të para dhe mundësinave tjera. Zhvillimit t'ekonomis lokale duhet me i kushtue kujdes dhe vemendje sa ma të madhe. Kujdesi të madhe duhet me i kushtue ndërtimit të shtëpijave të rrenueme gjatë okupacjonit, dhe kështu me mbrrijtë që kjo çashtje të zgjidhet plotësisht gjatë vitit 1948.

4) Organizatat e Frontit popullor duhet t'a zhvillojnë aktivitetin e tyne politik në katund në pikëpamjen e spjegimit katundarëve për nevojat e zhvillimit të të gjitha veprimtarive ekonomike në kuadrin e kooperativave bujqësore si furnizimi, shitja, kursimi, marrja e kredinave etj. Frontistat e mirë kët gja duhet t'a diftojnë me shembull të vet. Organizatave kooperative me u dhanë përkrahjen e gjithanëshme që të mundin me u-ba me të vërtetë qendra të zhvillimit ekonomik në katund.

5) Ndërtimi i shtëpijave të kooperativave në kët vjet asht nji ndër detyrët themelore të Frontit popullor. Në lidhje me kët organizatat e Frontit duhet me u a hye pregatitjeve: tue organizue njisina puntore, tue punue në pregatitjen e materjalit për ndërtime, tue sigurue fuqin puntore profesjonale, tue organizue drejtoritë e ndërtimit të shtëpijave, tue organizue fondet e Frontit etj.

6) Tue qenë se bujqësija në Krahinën t'onë asht dega ma e randësishme ekonomike, para së cilës Plani pesvjeçar parashtron detyrë të mdhaja, — organizatat e Frontit duhet të përpiqen energjikisht që t'u spjegohet bujqëve randësija e zbatimit të masave agro-teknike në punimin e tokës: thyemja e arave, lëvrimi i thellë dimnuer, zgjedhja dhe plehnimi i farës, përdorimi i veglave bujqësore moderne etj. Për kët qëllim duhet me organizue biseda të ndryshme kulturale dhe specjale, seminare etj., tue i çfrytzue ekspertat bujqësorë. Si n'industri edhe në bujqësi duhet me organizue gara dhe me ngritë sulmuesa e novatorë.

IV

Tue marrë parasysh mbrapambetunin e madhe kulturale të popullsis së Krahinës s'onë, e cila ka ardhë si rrjedhim i sundimit të huej dhe kundra-popullor, puna kulturo-arsimore në popull duhet të jetë nji nga detyrët kryesore të Frontit Popullor. Për kët qëllim duhet:

1) Akcjonit t'alfabetizmit me i dhanë hov ma të madh. Kurset analfabetike t'organizohen e të kontrollohen ma mirë, evidenca për to të jetë sa ma e rregullt, t'u jepet atyne nji ndihëm ma e madhe. Këtu të përdoren të gjitha fuqit që kemi, të gjithë frontistat alfabetë dhe mos me u-kufizue në nji numër të vogël mësuesash. Me e vazhdue anketën mbi numrin e analfabetve që të kemi shenime të sakta.

2) Bibljotekat dhe sallat e leximit, që kemi, me i rregullue që t'i përgjigjen qëllimit të tyne, me i pajisë ato me libra, revista e gazeta, tue zgjedhë këtu materjalin që u përgjigjet lexuesavet të vendit. Po kështu me u-përpjekë edhe për hapjen e sallave të leximit ndër katunde.

3) Me e përmirsue dhe zgjanue punën n'universitetet popullore që kemi, kudo ka për kete mundësina me mbajtë ligjerata politike e ekonomike për popull, tue angazhue këtu njerëz t'aftë dhe teknikë n'ekonomi.

4) Me organizue vizitimin kolektiv të çfaqjeve kinematografike e theatrale, sidomos për katundet.

5) Me organizue grupe diletante dhe kore ndër këshillat e vendeve dhe katunde.

6) Kujdes të veçant me i kushtue çashtjes së ndjekjes së shkollave nga fëmijt e regjistruem. Mos të lejohet që të krijohen analfabetë të ri.

7) Nëpërmjet të Komitetit Shqiptar me zhvillue nji punë kulturalo—arsimore sa ma të gjanë nder masat shqiptare.

V

Edhe para agjitacijonit e propagandës s'onë shtrohen detyrë të mdhaja

1) Me hartue planet e punës agjitacjono-propagandistike. Me mbajtë ligjerata sa ma masovike për ngritjen politike dhe kulturale. Tue i informue drejtë masat mbi ngjarjet, me i zhdukë mendimet e gabueshme dhe paragjykimet e damshme.

2) Me organizue aktiva të qëndrueshëm agjitatorësh pranë këshillave të rretheve dhe qyteteve të Frontit Popullor dhe, në lidhje me akcjonet ma me randësi, edhe pranë atyne të Vendeve.

3) Me sigurue sa ma shum radjo—aparate e me i dergue në katund, si e si populli t'informohet sa ma shpejt dhe ma mirë. Me organizue rrjetën për shpërndamjen e shtypit dhe mbledhjen së korrespondencavet për gazetat t'ona të Frontit. Me e shtue numrin e pajtimtarëve.

VI

Për t'i përmirsue sa ma shpejt dhe sa ma tepër kushtet shëndetsore të popullit, organizatat e Frontit duhet të marrin gjithnji pjesë nder të gjitha akcjonet që ndërmerr pushteti popullor (dezinfektimi dhe lufta kundra morravet, kundra smundjevet ngjitëse, tërbimit), për mbajtjen e pastërtis, ndërtimi i nevojtorevet hygjenike, thamja e kënetavet etj.

Duhet me e pasë evidencen e të pasiguruemevet, atyne që u jepet ndihma dhe të vrehet në se ajo ndahet drejtë apo jo. Sidomos duhet me pasë kujdes për fëmijt e pasiguruem, të cilët duhet të sigurohen ose të dërgohen ndër shtëpijat e fëmijvet, shtëpijat e mnanëvet n'ekonomi, në zanate etj.

FRONTI POPULLUER I RRETHIT TE GJAKOVES MA I MIRI NË KRAHINEN T'ONË DHE I DYTI NE R.P. TE SERBIS

Keshilli Ekzekutiv i Frontit Popullor te Serbis i ka shperblye dhe u ka dhane dhurata pese organizatave te rretheve dhe tri te qyteteve te Frontit popullor. per sukseset e mbrritiuna ne garat e vjeme ne kryemjen e planeve te veta. Mbas organizates se rrethit te Timokut, organizata e Frontit popullor te rrethit te Gjakoves ka zane vendin e dyte ne Republiken Popullore te Serbis.

Organizates se ketij rrethi i asht dhurue: nji aparature cinemato-grafike e levizshme, nji biblioteke me 500 cope libra, nji raft per biblioteke, nji radioaparat dhe nji garnjiture shahu, vlefta e te cilave kapet n'afer 100 000 dinare.

Fronti popullor i rrethit te Gjakoves, ma i miri ne Krahinen t'one, ka korre rezultate te shkelqyeshme ne kryemjen e planit te vjetit te kaluem. Ka dhane ma se shumti ore pune ne te tane Republiken Popullore te Serbis. Mirepo; per sa i perket varietetit te punimeve dhe pikpamjes organizative mbetet mbas rrethit te Timokut. Fronti popullor i Gjakoves e ka tejkalue dyfish planin e gjane te parapame. Punimet e tij, prej te cilave jane te randesishme veçanrisht ato ne fushen e ndertimit dhe kulturalo arsimore kane qene perkrahje e randesishme per kryemjen e detyreve te Planit pesvjeçar. Ky ka dhane 2.900.000 ore pune vullnetare. Puna e Frontit ka qene me kualitet te mire.

Ne diskutimin qe asht zhvillue ne Kongresin e dyte te Frontit Popullor te Serbis, ka marre piese edhe Sheiqel Xhavidi nga Gjakova, i cili, ne mes tjerash ka thane:

«Asht e randesishme me theksue se edhe ne punimet e sivjeme kane marre piese si shqiptaret ashtu edhe serbo-malazezet. Keshtu asht perforcue edhe ma teper vllaznimi e bashkimi ne mes te tyne. I kemi tejkalue te gjitha detyrimet t'ona. Kemi ndertue 503 shtepi qe kane qene parapa me plan, i kemi krye 40 shtepi te tjera te fillueme ne vjetin 1947. Gjithashtu ne ngritjen kulturo arsimore te masave kemi mbrrijte rezultate te dukshme. Kurset analfabetike jane ndjeke prej 7740 analfabetve ne vend te 3160 qe kane qene parapa me plan. Shumicen dermuese te kursistave e perbajne shqiptarët dhe shqiptaret. Çashtjes se heqies çarshafit i asht kushtue kujdes i duhun dhe ne vjetin 1947 jane zbulue ma se 1000 gra shqiptare.

Nga Konferenca e Dyte Krahinore e Frontit Popullor

ME 8 MARS E HOQEN ÇARSHAFIN EDHE 1321 FEMNA SHQIPTARE TE KRAHINES S'ONE

Me rastin e 8 marsit e hoqen çarshafin nji herë e pergjithmonë 1000 gra shqiptare muslimane ne Gjakovë dhe rreth, 170 në Vuçiternë, 60 në qytetin e Prizerenit, 40 në Pejë, 30 në rrethin e Serbicës, 17 në Mitrovicë, tri në Rahovec dhe nji në Podujevë.

Me kët tregohet se grueja shqiptare e ka kuptue si duhet nevojën e zhdukjes së pengesës ma të fortë — çarshafit, nevojen e pjesëmarrjes së saj në ngritjen ekonomike, shoqnore, kulturale e politike të Vendit t'onë. Në kët mënyrë, këto do të kontribuojnë sa ma teper në krijimin e jetes sa ma të mirë për veten e tyne, për femijt dhe për mbarë Vendin.

Tue e vazhdue shembullin e mirë të ketyne grave si dhe t'atyne që e kanë hjekë me kohë çarshafin edhe ato që ende e mbajnë kët, padyshim, kanë me ia thye kundër atij grushti të vogel armiqesh, qe perpiqen me e nderpre hovin e perparimit të gjithanshëm të Vendit t'onë.

Sukseset e deritashme dhe te metat e mungesat ne zbatimin e sistemit te ri te furnizimit dhe tregtis me çmime te lidhuna

Ne te gjitha vendet e Krahines s'one ka fillue tregtija me çmimet e lidhunu. E tane popullsija e Krahines s'one e ka pritë me interesin dhe knaqesi te madhe dekretin e Qeveris qe ndrori mbi sistemin e ri te furnizimit dhe çmimet e lidhuna. Çdo kooperative shit-blemse e katundit asht plot bujq, te cilet interesohen per mallin e ardhun per t'u shite me çmimet e lidhuna dhe i shesin prodhimet e veta me kto çmime per te ble artikuj industrijal qe u nevojiten.

Neper te gjitha vendet ku ka fillue tregtija me çmimet e lidhuna shtohet vazhdimisht numri i katundarve, te cilet i ofrojne prodhimet e veta si misrin, grunin, groshen etj. me çmimet e lidhuna, sepse keshtu do te furnizohen me mall te ndryshem industrijale me çmime ma t'ulta, u jepen mundesija me e perparue ekonomin e tyne shpijake dhe me i shtue prodhimet bujqesore. Qysh sivjet katundari i jone do te mundet me e punue token e vet me ma shum vegla bujqesore, me e plehnue me ma shum pleh artificjal, me e nder tue shtepin etj. Sa ma shum te prodhoje e sa ma shum bagti te mbaje, aq ma shum katundari i jone do te mundet me shite dhe me ble me çmimet e lidhuna, shka do te thote se do t'i permiresoje vazhdimisht kushtet jetesore. Ky asht nji nga qellimet kryesore te pushtetit t'one popullor, tregtis me çmimet e lidhuna.

Mirepo, me perjashtim te rrethit te Prishtines, tregtija me çmimet e lidhuna ka fillue vonë dhe nuk zhvillohet me ritmin e duhun. Kjo ka rrjedhe per shkak te punes se ploget te disa kooperativave dhe bashkimeve kooperative te rretheve, qe nuk i kane ba me kohe pregaditjet e duhuna. P.sh. ne rrethin e Liplanit tregtija me çmimet e lidhuna ka fillue me 19 mars, e rrethi i Dragashit deri me 18 mars nuk i ka pase bonat perkates. Keshtu qe me gjithe interesimin e madh te katundarve per te shite e ble me çmimet te lidhuna, rezultatet e deritashme nuk jane te kenaqshme.

Ne lidhje me zbatimin e dekreteve mbi sistemin e ri te furnizimit dhe çmimet e lidhuna, me daten 25 mars, u-mbajt ne Prishtine nji konference ku muerren pjese te gjithe te besuemit e seksjoneve ekonomike te keshillave te rretheve dhe qyteteve, kryetaret e bashkimeve te kooperativave te rretheve, delegatet e Ministris se tregtis e furnizimit e te Bashkimit kryesuer te kooperativave te R. P. te Serbis si dhe nenkryetari i Keshillit Krahinuer shoku Gjoko Pajkoviq.

Nga referatet mbi punen e deritashme u-konstatue se per zbatimin e dekreteve per furnizimin e siguruem ka pase mungesa te ndryshme: ne perpilimin e regjistrave, ne disa rrethe mungojne kartat e furnizimit (Gjakove, Drenice, Istok, Gilan), mandej ne çashtjen e kategorizimit etj.

Persa i perket tregtis me çmimet e lidhuna u-konstatue se ne disa vende nuk asht skjarue aq sa duhet dekreti perkates; malli asht porosit vone si p. sh. rrethi i Pejes e ka ba porosin me 17 mars, mandej bonat nuk kane mbrrijte dhe nuk jane shpernda me kohe, nuk ka pase bashkepunim te ngushte ne mes te seksjoneve ekonomike te rretheve dhe bashkimeve te kooperativave etj.

Nga keto mungesa asht fillue vone tregtija me çmimet e lidhuna dhe nuk jane mbrrijte rezultate te knaqshme. Deri me 25 mars ne mbare Krahinen t'one jane ble me çmimet e lidhuna 233.213 kg. misër, 10.764 kg. grune, 68.961 kg. drithna te tjera, 43.053 kg. mish, 20.680 groshe etj. Puna zhvillohet ma se miri ne rrethin e Prishtines, kurse ne te tjerat nuk e ka marre ende hovin e duhun. Gadi n'asnji rreth nuk ka mbrrijte i tane malli i porositun, e ne disa vende mungojne artikujt qe u nevojiten ma se shumti katundarve.

Ne te gjitha rrethet jane hape dyqanet e reja keshtu qe edhe ne rrethin ma te larget te Kosmetit-Kamenic-jane hape 18 dyqane te reja.

Ne konference u-nxuren konkluzat mbi te gjitha çashtjet e sistemit te ri te furnizimit dhe te tregtis me çmimet e lidhuna. Ne rend te pare u-theksue nevoja e aktivizimit t'organeve te blemjes, vendosjes se bashkepunimit ma te ngushte ne mes te seksjoneve ekonomike dhe bashkimeve kooperative te rretheve dhe kooperativave te katundeve. Bashkimet kooperative duhet t'u ndihmojne sa ma shum kooperativave te katundeve, qe te vendoset evidenca operative, te çfrytzohen mjetet lokale te transportit; i gjithe malli i ardhun t'u shperndahet kooperativave ne kohen e duhun; t'i kushtohet kujdes ma i madh edhe çashtjes s'aftesimit te kuadrave.

Kooperativa shit-blerse e Gorazhdevcit te Pejes u ka shpalle gara te gjitha kooperativave te rrethit ne lidhje ne tregtin me çmimet e lidhuna

Ne kto ditë nën udhëheqjen e kshillit popullore te rrethit ne Pejë asht mbajtë nji seminar ne lidhje me sistemin e ri të furnizimit e veçanrisht përsa i përket treggtis me çmimet e lidhuna. Në seminar kanë marrë pjesë përveç krvetarve dhe lloga ritarëvetë kooperativave shitblemse, edhe kryetarët e sekretarët e këshillave të vendeve. Pjesëmarrsit e seminarit e kanë përshendetë nxehtësisht rregulloren e re si hap të randesishem për përparimin e gjithanëshem të Vendit t'onë. Në mbarim të seminarit përfaqësuesit e kooperatives shit-blemse të Gorazhdevcit u shpallën gara të gjitha kooperativave të rrethit në këto pika.

1.- Kush do të blejë ma tepër artikuj bujqqësorë me çmime të lidhuna.

2.- Kush do t'a reklamojë ma mirë mallin e ardhun (me rregullimin e vetrinave, me vuemjen në dukje t'artikujve të ndryshem me anë tabelash etj.

3.- Kush do t'i sigurojë ma parë dhe ma mirë lokalet e nevojshme për dyqane e magazina.

4.- Kush do t'epë pasqyrzen ma te mirë t'evidences për çmimet e lidhuna.

5.- Kush do t'i transportojë ma shpejt e ma mirë artikujt industrijalë nga bashkimi i kooperativave të rrethit.

Në rrethin e Gjakoves ka mbrrijtë nji sasi mjaft e madhe tekstili. Për së shpejti pritet që të mbrrijë edhe sasija tjeter e porositun. Populsija e këshillit të vendit Irzniq e ka pritë me entuzjazem mbrritjen e këtij malli në kooperativen e tij.

—Tash po e shofim se gjithshka na asht thanë po bahet realitet, thotë me gëzim Shaban Mema I njajti enthuzjazem asht konstatue edhe në këshillat tjera të rrethit të Gjakoves për mallin qe po mbrrinë e që do t'u shitet katundarëve me çmimet e lidhuna.

Pak fjale mbi randesin e urdhneses se Qeveris qendrore mbi blemjen e detyrueshme te tepricave te bagtis per therrje

Me 1 prill fillon furnizimi i garantuem me mish i populsis puntore

Qeverija qendrore per me ia permirsue jetesen popullit punonjes ne keto dite ka marre edhe nji mase te re te randesishme: ka leshue urdhnesen mbi blemjen e detyrueshme te kafsheve per therrje-gjave te trasha, derrave, dhenve, qingjave, dhive e edhavet.

Kjo blemje e detyrueshme bahet nen te njajtat kushte qe vlejne per tregtin e çmimeve te lidhuna. Kjo don te thote se katundaret, kooperativat katundare te punes e shesin sasin e caktueme te kafsheve te trasha e t'ima me çmime te lidhuna tue marre si kundervleften ne te holla ashtu edhe bonat perkatese ne naltesin e vleftes, me te cilen mund te blehen artikuj industrijale me çmime t'unjisueme ma t'ulta. Perveç kesaj atyne u epet mundesi qe te shesin lirisht me çmime te lidhuna edhe kafshet e tyne qe i kane ne sasi te tepert, tue marre me kete rast te hollat dhe bonat per shumat perkatese.

Urdhnesa ne fjale nuk ka per qellim me e damtue pronarin e kafsheve, prandaj ajo nuk e ackton qysh perpara dorzimin e detyrueshem, ajo parasheh qe caktimi te bahet veç e veç per sejcilin tue marre parasysh fuqin ekonomike te çdo shtepije, numrin e antarve te familjes si dhe nevojat e tyne, sepse sasinat e caktueme per blemjen e detyrueshme si per pronaret private ashtu dhe per kooperativat e punes nuk do te jene te mdhaja — kurse fermat shtetnore duhet t'i dorzojne te gjitha tepricit.

Dorzimin e detyrueshem e cakton keshilli i vendit populluer nder pronar te rejonit te vet ne baze te gjendjes ekonomike te tyne, dhe mbrenda kufive te planit te marrun. N'anen tjeter nji dispozite e randesishme e kesaj urdhnese asht qe sasinat e bagtis se shitun deritash me çmimet e lidhuna do t'i llogariten çdo pronari ne planin e blemjes se detyrueshme. Keshtu, ata pronar qe i kane shite tepricat e bagtis me çmimet e lidhuna do te konsiderohen se e kane krye dorzimin e detyrueshem.

Katundaret dhe kooperativat bujqsore te punes pe ve; pjese te tepricave te bagtis, qe i perfshin blemja e detyrueshme mund te dispunojne lirisht me tepricat e tjera. E vet interesi i atyne e lyp qe edhe keto t'i shesin me çmime te lidhuna.

Sot jane te gjitha kushtet objektive per realizimin e planit te blemjes dhe realizimit e shkembimit te kafsheve me artikujt industrijal. Ky asht edhe nji hap i madh qe e lidh ekonomikisht katundin me qytet ne lidhje me çmimet e lidhuna.

Pesha e punes per zbatimin e urdhneses ngarkohet pothujse kryekeput nder keshillat popullore te vendit. Ata ne baze te planit, duhet te bajne me njihere ndamjen e drejte nder pronar, te perpilojne listen, t'i njoftojne t'interesuemit se sa kgr. ne peshe te gjalle jane te detyruem me dhane. Ne qofte se pronari asht i paknaqun me caktimin e bame per tepricat e detyrueshme te kafsheve, ka te drejte dhe mundesi qe vrejtjen e vet t'ia paraqesin keshillit te vendit, e ky mandej me nji here keshillit te rrethit.

Gjithashtu rregullorja parashef edhe masa ndeshkimore per ata pronar qe, pa arsye ose me qellim, nuk i dorzojne tepricat e caktueme te detyrueshme.

Zbatimi i drejte i urdhneses dhe realizimi i planit te blemjes se kafsheve per therrje mvaret prej masave organizative te shpejta, prej punes operative t'organeve te blemjes. Ato duhet t'a dijne se me e krye kete detyre te randesishme, don me thane me sigurue ushqimin per popullin punonjes te qytetit, ne njanen ane, dhe me furnizue edhe ma mire katundin me artikujt industrijal me çmime te lira, n'anen tjeter.

Organizatat e Frontit Populluer, çdo frontist, duhet te ndihmojne ne zbatimin e perpikte e me kohe te kesaj urdhnese, mbassi me 1 prill fillon furnizimi i garantuem me mish per popullsin punonjese.

T'i kujtojmë deshmoret e rame

Me qinda e qinda mija luftëtarë të luftes Nacjonal—çlirimtare nuk lanë vend pa la me gjakun e tyne dhe pa mbjellë eshtnat e tyne për idealet e nalta të liris pamvarësis, bashkimit e vllazmimit, për nji jetë ma të mirë e ma të lumtun të të rjithë popujve t'onë në shoqnin socjaliste që po ndertohet sot.

Prandej popujt t'onë nuk do t'i harrojnë kurrë. Breznit t'ona t'ardhëshme do t'i edukojne në shembujt e ndritsuem të këtyne herojve e martirve të luftes Nacjonal—çlirimtare: me frymen e tyne të patriotizmit, urrejtjes ndaj anmikut, luftes e punës se palodhshme për të drejtat popullore. Asht e nevojshme që kujtimi i deshmorve të pavdekesohet.

Prandaj, në shej kujtimi të paharrueshem për herojt e martiret e luftes Nacjonal—çlirimtare dhe n'interesë t'edukimit të breznive t'ona t'ardhëshme në traditat e këtyne asht vendosë të ngrihet ne Prishtinë Përmendorja

Nëpër të gjitha katundet e qytetët e Krahines së Kosmetit populli po mbledhe për Përmendoren ndihma në të holla. Simtas shenimeve jo të plota deri tash janë mbledhë në rrethin e Prizrenit 21.907 dinarë. Shtëpija e kultures në Mitrovicë ka dhanë 4600 dinarë, rrethi i Mitrovices 12.540 dinarë, rerthi i Drenices — 16.496 dinarë, arsimtaret e Gjakoves kanë dhanë t'ardhunat e dy ditve nga rrogat e tyne dhe po pregatis'n nji çfaqje thetrale por për kët qellim. Vetem në dy kah'llat e vendove Baran e Krysheve, rreth'i Pejës, janë mbledhë deri tash ma tepër se 4 500 dinarë. Akcjoni vazhdon gjithkund në Krahinen t'onë.

Tue pasë parasyshë frytet e luftes Nacjonal—çlirimtare në të cilen flijuen jetën me mija njerëz, tue pasë parasyshë kushtet e jetes që po i krijojme na sot në shtetin t'onë populluer për të cilin ranë, gja që do t'ishte krejt e kundert në nji shtet antipopulluer si ai i vjetri, atëherë nuk duhet të mbetet asnjeri pa kontribue në gritjen e kësaj Përmendorjeje madhështore në shej kujtimi për deshmorët e ramë.

Ne Rahovec po ndertohet centrali elektrik

RAHOVEC

Në Rahovec kanë fillue punët në gërmimin e themelit për ngritjen e godines së centralit elektrik. Fronti populluer ka organizue mbledhjen vullnetare të materjalit për ngritjen e kësaj ndertese. Në vend ku do të ngrihet godina e centralit deri tash janë bajtë 350 metra kub gurë dhe sasija e mjaftueshme e ranes. Gelqerja gjithashtu asht sigurue në sa je të punës vullnetare të frontistave. Përveç materjalit për ngritjen e godines së centralit elektrik, janë pregadtë edhe 120 shtylla për rrjeten elektrike të Rahovecit.

Ndërtimi i centralit elektrik paraqet nji e kese të randësishem ekonomik të banorve të Rahovecit, sepse me ketë gja do të bijnë të mundëshme jo vetem ndriçimin ma të mirë të rrugëve dhe shtëpijave por edhe do t'a bajnë të mundëshëm zhvillimin e industris në kët vend.

(vijon nga faqja e trete)

shoqnore; na zhvillon ndertimit socjalist të Vendit. Sot Republika Popullore Federative e Jugosllavis fillë mbas Bashkimit Sovjetik, asht shtylla ma e fortë e blokut demokratik antiimperijalistat në luftën për paqë të shendoshe dhe demokratis popullore kundra atyne që duen me i hjedh popujt në nji gjakderdhje të re botnore, shdukë lirin e pamvarësin e kët, kundra imperjalistave, me barkmdhejt e financës amerikane në krye.

Tue përkujtue 27 Marsin, popujve t'onë u shtohet edhe ma tepër besimi në fuqit e veta vigane, që përbajnë nji faktor me shum randësi në Frontin botnuer të luftes për paqë të qëndrueshme e demokracì popullore. Njizet e shtatë marsi na mprefë edhe ma fortë syeqitin dhe vendoshmenin t'onë në çashtjen e ruejtjes së liris, pamvarësis dhe sovranitetit t' atdhuet t'onë të shtrejtë. Njizet e shtatë marsi na forcon edhe ma tepër patrandahmenin t'onë para pengesavet, shpifjevet dhe kërcnimevet me të cilat provokatorët imperjalista kishin me dashtë me i shmangë popujt t'onë nga rruga e ndertimit të jetes së tyne fatbardhë.

Njizet e shtatë marsin popujt t'onë e kremtuen me rezultatet e dukëshme të korruna në vjetin e parë të Planit pesvjeçar, me rezultatet e shkëlqyeshme të mbrrijtuna në tremujorshin e parë të vitit të qytë të Pesvjeçorit t'onë, me nji nivel jetesor materjal e kultural ma të naltë, me vendosjen e ngulte për suksese të reja në luften për forcimin e lulëzimin e gjithanëshëm t'ardhuet t'onë.

Popujve të Krahines s'onë festa e 27 marsit u ka dhanë nji hov edhe ma të vrullshëm në perpjekjet për zhdukjen e mbrapambetunis ekonomike dhe kulturale.

Popullsija shqiptare e Kosmetit, tue perkujtue 27 marsin, kur popujt t'onë e, në rradhë të parë, populli puntuer serb, shkatrrou planin e klikes sunduese e cila, nën patronatin e okuparëvet fashista, ka pasë për qellim me e mbajtë dhe me e forcue regjimin e shtypjes kombëtare dhe çfrytëzimit, shton përpjekjet e saja në luften për ndertimin e ardhmenis së perbashket e ma të lumtun.

N'arat e kooperatives bujqesore „Hylli i kuq" vlon puna e mbjelljeve prandverore

Në nji breg, përmbi katundin Dobravë, disa pendë lavre ashtu në ngjedhë, pritshin të mbaronte qitja e farës e të fillojshin lavrën. Antarët e kooperativës bujqësore «Hylli i Kuq» hidhshin farën e parë të mbjelljes prandverore.

Në të hyem, në katund, syt e çdo udhëtari drejtoheshin kah shtëpija e thjeshtë — kah zyra e kooperativës. Para nji vjeti, disa dyshojshin në suksesin e kësaj kooperative dhe e vrejshin ket shtëpi me pabesim, kurse sot gjithkush çuditet për sukseset që kanë korrë kooperativistat. Shum mundi e djersa asht derdhë derisa kooperativa «Hylli i Kuq» ka fitue admirimin e shum e shum individve.

— Kur asht formue kjo kooperativë e jona — tregon administratori Sava — ishte ma e vobegta kooperativë e Kosmetit. E formuem me 29 familje, atëherë, kur të tjerët pritshin me pa se çka do të ngjante me kët komunitet të vogël t'onin. S'ishte për t'u çuditë sepse disa mendojshin kështu. Rrallë kush besonte në suksesin e nji kooperative kaq të vorfën siç ishte kjo e jona. Kishim vetëm dy pendë kuaj të keqij dhe nji ka, dy plugje dhe dy vllaqa të vjetra. Vertetë, kishim dy pendë kuaj, por vetëm nji takam për të dyja. Veç kësaj kemi pasë 20 familje të tana që nuk kishin asnji kokërr drith. Vështirë ka qenë, por të gjitha këto i kapërcyem— thonte Sava, si në përshpëritje.

—Sikur të kishit pa veren e kalueme djalin e ri që ka qenë brigadjer i brigades së dytë—ndërhyni Milani— vetëm atëherë do të kishit muejtë me çmue se deri ku mund t'arrijë fuqija kooperative. Brigadat t'ona punojshin me garu në mes të tyne se kush do të jepë ma tepër. Të shumtë kanë qenë netët kur brigada e ime nuk vinte me fjetë në katund, por shtrihesh nëpër ara për të muejtë me u—çue ma herët, pa zbardhë drita, e me e vazhdu punën. Nuk ka pasë asnji brigadjere që mos t'a ketë kalue normën e caktueme 70—150%.

Për nji çast mbretnoi qetësi. Syt t'onë ishin drejtue n'ara, ku lavruesit çitshin kokrrat e farës. Në fytyrat e tyne njeriu mund të dallonte gëzim të pa—masë përparimi. Cdo njeri prej tyne kishte plot bindje se ardhmenija do të sjellë për kët komunitet lumni ma të madhe: gëzim, përparim, begati, kulturë. I tanë komuniteti jeton me nji shpirt, punon me nji fuqi.

—Shifni rezultatet e punës së nji vjeti e do t'i shifni dhe tash e mbrapa. Tash kemi 13 kuaj, bile aq të mirë, sa s'mundesh me i nda syt prej tyne. Kemi 10 që, 14 plugje e qerre kuajsh dhe 8 vllaqa. Kooperativa e jonë ka përparue shum. Na kemi besue se do të korrim sukses, por në nji kohë kaq të shkurtë siç i kemi korrë në, kurë nuk do t'a kishim besue ... Mandej kemi edhe gjashtë maqina mbjellse për grunë e misër e shtatë sosh mihëse—shton Sava.

— Sava, duket se ke harrue që kemi maqinën shkokduese, trijerin, maqinën korrëse, maqinën korrëse, dy maqina grise dhe punëtorin e qerreve- farktoren-u cila na ka kushtue 70.000 din..—ia priti Milani.

— Jo nuk e kam harrue, tha Sava. S'e harojë atë gja, me të cilën krenohet kooperativa e jonë. Na kurr s'kemi pasë maqina shkokduese as farkatorë. As në rrethin t'onë nuk ka pasë. Kooperativa e jonë ka edhe 60 derra, pa marrë parasyshë ata të tjeret që i ka çdo familje për vehte. Katundi i ynë kurr në historin e tij s'ka pasë kaq shum derra. Kooperativistat t'onë, para se të hyjshin në kooperativë nuk kanë pasë as nji lopë, e sot, në saje të komunitetit t'onë gadi të gjithë kanë nga nji. Së shpejti do t'um blejmë nga nji edhe atyne që s'kanë.

—Kooperativa bujqësore «Hylli i Kuq» numron tash 63 ekonomina familjare, 7 prej të cilave janë shqiptare. Vetëm edhe 11 familje të Dobres s'Epërme ende nuk kanë hye në komunitetin kooperativ. Shumica e tyne po pregaditet me hye. Do të mbesin vetëm disa kulakë të cilët mendojnë se me pasunin e tyne mund t'a pengojnë përparimin e kooperativës. Ata nuk kanë vend te na në kooperativë, sepse ende do të mbeteshin besnik të profesjonit të tyne—çfrytëzimit.

—Na, ka kohë që e kemi përpunue planin e mbjelljes dhe kemi fillue realizimin e tij.—thotë Sava. Kulakët çuditeshin se si, në vjetin e kaluem muejtem me nxjerë nga 12,500 kgr. patate prej nji hektari, ndërsa ata nuk kanë muejtë me nxjerrë as nga 8.000 kgr. Na e dijmë se kur duhet me mbjellë, **kur duhet me e përpunue dhe si me** veprue për pjellshmenin e mirë të farnave të mbjelluna, sepse punojnë simbas udhëzimeve shkencore. Kooperativa e jonë ka afër 230 hektarë tokë që duhet mbjellë me grun, misër, patate, tershanë, lule —dielli, rrepa sheqeri, me tërfojë e kultura të tjera. Të gjitha këto duhet me i mbjellë në kohen e tyne të caktueme për të muejtë me dhanë prodhimin e duhun.

—Tue e shique kolonen e lavruesëve, Milani na kallzonte se si në vjetin e kaluem zhvillojshin garu brigada e tij me atë të Svetomirit. Si rezultatet i kësaj gare —tha Milani—20 puntorë janë lavdrue e 9 janë shpërblye. Gjatë këtij vjetit do të zhvillojnë garu dy brigadet e dy brigadjerve të rij, të cilët e kanë krye kursin.

Punojnë këta burra pa —lodhmenisht. Lavrojnë e mbjellin n'ara pa pra e, në rrugë, kolona e qerreve të kooperatives «Hylli i Kuq», te ngarkueme me matrijalin e ndertimit të shtëpis kooperative, ishte drejtue kah katundi përparimtar.

Java e fushates kundra tuberkulozit le te shenoje nji fitore me randesi ne luften per shendetin e mire te popullit t'one

Prej nji deri me 8 prill mbahet java e luftes kundra tuberkulozit. Randesija e kesaj jave qendron ketu: me u a tregue masave popullore natyren e kesaj semundje te rrezikshme, me ua tregue menyren e perhapjes se saje dhe, tue i dijte keto, me nyren se si me e ndalue ngjitjen e saje. Por nuk ka vetem ket qellim. Java e luftes kundra tuberkulozit ka per qellim kryesuer me i zbulue te gjithe te semundit prej tuberkulozit dhe me marre masa per sherimin e tyne, tue i bjnde se dispanzeret antituberkuloze jane qendra per ndalimin e kesaj semundjeje te rrezikshme. Kjo jave do t'a jape pasqyren e kjarte te njerzve te semunde prej saje ne Krahinen t'one dhe per spektivat e ruejtjes se popullit nga kjo smundje.

Qe java e luftes kundra tuberkulozit, te cilen e organizon Kryqi i Kuq, te jape rezultate te knaqeshme nevojitet angazhimi dhe ndihma e te gjitha organizatave masovike, e te gjithe injvidve, bashkpunimi i ngushte ndermjet institutevet shendetsore me pushtetin popullor dhe me sipermarrjet e entet e ndryshme. Kudo duhet te formohen, ne se nuk jane formue deri tash, seksjonet per luften kundra tuberkulozit.

Te gjitha organizatat masovike do t'organizojne ne dite te caktueme vizita te smundve tue u dergue dhurata ne gjana ushqimore, veshmbathje etj. Ne shkolla (ne çdo klase), ne per sipermarrje, universitete po pullore e dege sindikale mjeket do te mbajne thema mbi tuberkulozin. Do te mblidhen ndihma vullnetare dhe do t'u shperndahen familjeve te vorfuna te kercnueme nga tuberkulozi. Dispanzeret antituberkuloze do te vizitojne te semundit dhe do t'a mbajne evidencen e tyne. Ne baze te kesaj evidence do t'u ndahen ndihma te semundve.

Do te bahet spastrimi masovik i qyteteve, katundeve, rrugeve e shtepijave , oborreve dhe zyrave.

Keshillat e Kryqit te Kuq do t'a shperndajne menjihere materjalin propagandistik qe u ka ardhe: pllakatet, broshurat etj. Gjate te tane kesaj jave frontistat duhet te zbulojne njerez te smunde dhe t'i drejtojne ne spital per vizite e mjekim.

Pushteti populluer me njihere mbas çlirimit ka marre masa energjike per luftimin e tuberkulozit. Deri sot jane hape 5 dispanzjere antituberkuloze dhe nji spital klimatik me 60 shtreten. Kater prej ketyne dispanzereve kane dhomat specjale te te smundve me gjithsejt 108 shtreten. Ne keto spitale jane kontrollue deri tash 47.715 pacijenta. Vetem gjate vitit te kaluem pushteti populluer ka ndihmue 101 te smunde nga tuberkulozi, tue i dergue ne senatorjum e spitale per t'u mjekue me shpenzime te shtetit ose tue u dhane ndihma materjale ne te holla etj.

Jane ngrtue dy pavijone antituberkuloze me 40 shtreten, e asht ne projekt ndertimi i nji dispanzerit te ri me 60 shtreten. Ketu nuk po permendim ato qe ban e siguron sigurimi socjal me shpenzime te tija. Pushteti do shpenxoje kredina te mdhaja per zgjanimin e rrjetës se dispanzereve antituberkuloze dhe per permirsimin e kushteve te mjekimit. Vet lufta per realizimin e Planit pesvjeçar asht njikohsisht edhe lufte kundra tuberkulozit sepse populit t'one, tue e ngrite standardin jetsuer tue e naltesue vehten ne pikpamje kulturo-shendetsore e arsimore, zhdukin edhe ket semundje te rande socjale.

Java e tuberkulozit le te jete ne saje te perpjekjeve te per bashketa te te gjithe frontistave, nji fitore e madhe po ne rrugen e permirsimit te shendetit te popullit t'one.

Nji vendim me randesi i pushtetit populluer per ruejtjen e shendetit te popullit t'one

Ne vende te ndryshme te Krahines s'one asht diktue se disa individ merren me „mjekime" antishkencore, si pasoje e te cilave ka ndodhe qe te mbesin sakat per jete te jetes shum njerez te padijshem. Njerzit qe merren me keto „mjekime me barrna plakash" jane pasunue ne kurriz te te semundve te padijshem dhe ne dam te shendetit te popullit. Prandaj Keshilli Ekzekutiv i Keshillit Populluer Krahinuer te Kosmetit ka urdhnue qe:

Kundra çdo qfaqjeje te „mjekimit" antishkencore sido qe te çfaqet, te merren masat ma energjike per çdukjen e tij tue i paraqite prokurorja publike akuza kundra personave qe merren me ket pune qe asht e ndalueme me ligje.

Keshillat e pushtetit populluer te vendeve, rretheve e qyteteve kane per detyre qe tue ngrite nivelin kultural te masave, t'ua shpjegojne damin e madh qe u sjell „mjekimi" antishkencuer, si qe akoma nuk asht çrranjose sidomos ne popullsin katundare.

Per luftimin e „mjekimit" antishkencuer keshillat popullore duhet te krijojne ndihmen e organizatave popullore dhe me ane te tyne te drejtojne luften kundra „mjekimit" antishkencuer.

Puna e dobet rreth ndertimit te shtepijave kooperative ne rrethin e Dragashit

Në rrethin e Dragashit do të ndërtohen katër shtëpi kooperative: në Dragash, Krushevë, Brodosavc dhe Bellobradë. Mirëpo, puna për ndërtimin e këtyne shtëpijave nuk asht tue u-zhvillue ashtu si duhet. Deri sa punët pregaditëse janë krye pothuejse në të gjitha rrethet e Krahines, n'atë të Dragashit nuk asht ba gadi kurgja. E gjithë puna pregaditëse asht kufizue vetëm në konferenca që janë mbajtë nepër katunde për formimin e këshillave të ndërtimit të këtyne shtëpive. Frontistat dhe kooperativistat kanë marrë përsipër me mbledhë ndihma në 250.000 dinarë dhe me e sigurue të gjithë materjalin kryesuer. Këto detyrime janë realizue fare pak. Deritash, vetëm në Dragash janë sjellë në vend 500 landë dhe 40 metër kub dru për pjekjen e gëlqeres, e në mbarë rrethin janë mbledhë vetëm 51,520 dinarë. Guret, zalli dhe materjali tjetër s'janë pregatitë aspak.

Me gjithse në ketë rreth ka vështirsina objektive si b.f. mungojnë kafshët terheqëse, fuqija puntore, tue iu shtue këtyne dhe klima e ftofët, prap se prap puna e dobët e deritashme s mund të justifikohet se gjoja organizatat e Frontit siç thonë disa antarë të këshillit të rrethit të Frontit Populluer paskan qenë t'angazhueme me punë dhe n'akcjone të tjera si, n atë të paravotimeve, në pregatitjet për regjistrimin e popullsis e tjera. Këto nuk mund të merren si justifikime tue marrë parasyshë që në muejt e ardhëshem organizatat e Frontit do të jenë edhe ma t'angazhueme si me mbjelljet prandverore e punë të tjera. Sikurse organizatat e Frontit t'ishin kujdesue me i çfrytzue siç duhet të gjitha mundësit, sigurisht do t'ishte ba nji punë ma e madhe në Dragash.

Populli i kë'ij rrethi me entuziazëm e ka përshendetë vendimin mbi ndërtimin e shtëpijave kooperative dhe ka marrë përsipër detyrime të mdhaja. Ky, padyshim do të japë kontributin e vet tue i realizue detyret e marruna përsipër, por organizatat e Frontit duhet t'angazhohen ma tepër dhe sa ma parë t'i organizojnë kompanit dhe grupet puntore, të përfitojnë kohën dhe t'i çfrytzojnë të gjitha mundësit lokale, në mënyrë që, edhe në ket rreth të zhvillohen punët e ndërtimit të shtëpijave kooperative ashtu siç duhet.

Skica per tipin e 3 te shtepive kooperative

FERIZAJ

Brigada puntore e rinis e cila punon në premjen e drujve në Jankoviq, deri tash ka mbrrijtë rrezultate të mira. Për disa ditë ajo ka pre 400 metra kub dru. Të rijt dhe të rejat e brigades puntore të rrethit të Ferizajt të cilët punojnë në premjen e drujve për furrat e gelqeres, me të gjitha fuqit e veta punojnë që sa ma parë t'a presin sasin e nevojshme të drujve për prodhimin e gelqeres për shtëpijat kooperative.

Grupi i anmiqve - spekulantave te Bujanovcit dha llogari para gjygjit populluer

Para gjyqit populluer të qarkut të Gilanit dhanë llogari për veprat e tyne kriminale e spekuluese nji grup anmiqësh të popullit që, tue keqpërdorue besimin e popullit dhe të pushtetit, kanë marrë ryshfet nga prodhuesat e duhanit në rrethin e Gilanit, Ferizajt e Vranjës.

Bozhidar Stankoviq, Radivoje Llazareviq, Radivoj Marinkoviq, Ilija Popoviq, nepunesa.

Isak Mehmeti, Nuharem Sinani, Rista Neshiq e Jovan Rajkoviq, bujqë nga rrethi i Gilanit, si ndërmjetsa të sipërpërmendunve, kanë marrë pare e gjana të ndryshme ushqimore në llogari t'organizatorve të ryshfetit.

Nga pohimet e të gjykuemve, nga deklaratat e dishmitarvet si dhe nga materjali dishmues, ky grup ka punue në marrëveshtje e harmoni të plotë njeni me tjetrin në territorin e tri rretheve.

Bozhidar Stankoviq u-denue me vdekje, Radivoje Llazareviq e Radivoj Marinkoviq me nga 15 vjetë humbje lirije dhe pune të detyrueshme, Jordan Mekaiq e Ilija Popoviq me nga 7 vjetë humbje lirije dhe pune të detyrushme, Isak Memeti me 3 vjetë humbje lirije e pune të detyrueshme, Muharem Sinani e Rista Neshiq me nga 6 vjete humbje lirije me punë të detyrueshme dhe Jovan Rajkoviq me dy muej burg.

Nji faqe e librit te II te shkollave fillore

Duel nga shtypi liber leximi per klasen e II te shkollavet fillore

Keto ditë duel nga shtypi dhe u-vue në qarkullim ne te gjitha shkollat shqipe te Krahines s'one e te Malit e Zi libri i ri i leximit per klasen e II, punue prej komisjonit pedagogjik pranë Drejtoratit t'arsimit te Këshillit Populluer Krahinuer.

Teksti shkollue ne fjale permban 140 copa leximi te ndryshme qe kane lidhje me mësim t e jetes qe zhv llohet ne ket klasë. Aty ka copa leximi qe flasin per familjen, shkollen, shoqnin, natyren pergjithsisht, vendlindjen, historin, kohë me moralle e asodi qe bajne fjale mbi jeten e aksjone e pionerve, jeten e rrethanat e vendit e me punet ne lidhje me ndertimin e vënfit t'one me plan.

Prej ketij libri, nxanesit, jo vetem lexojnë, por njikohësisht fitojne edhe njohunit e para te dijes se pergjithësime e, vej e kështu bazat e kultures së tyne. Dalja e tij ndihmon shum ed e mesuesit, të cilet deri tash kane qenë te detyruem me gjete per lexim copa të thjeshta nga gazeta e pionervet e ma së shumti me harue vet copa te vogla leximi e me i shkrue ne drrase te zezë per lexim.

Teksti ne fjale ka paraqitje te bukur e terheqse, me shkrim te paster e të kjarte dhe me letër shum te mirë. Asht i pajisun edhe me nji sasi klishesh tërheqëse ne lidhje me kuptimin e copavet të leximit.

Gjuha e përdorun në te asht e thjeshtë e feminore dhe deri tku me dialektin e fëmijvet të Krahinei s'one. Vetem aty këtu ka disa gabime shtypi.

Ky liber përdoret nëpër te gjitha shkollat shqipe ne Kosovë e Metohi, në Prreshevë e ne Mal te Zi.

Asht shtypë ne Beograd, ne shtypshkronjen „Jugo-shtampa", me nji tirazhë prej 30 000 copash, ka 154 faqe dhe kushton 14 din. copa.

Ky asht i katerti liber shkolluer qe kanë dalë në gjuhen shqipe mbrenda ketij vjeti shkolluer. Në fillim paten dalë abetarja per klasen e I, njohuni te natyres e gjeografi per klasen e III të shkollave fillore. Se shpejti ke no do te ndiqen edhe prej teksteve shkollore te tjera si: liber leximi per klasen e III e te IV, gramatikë (gjuha e jonë) dhe aritmetikë per klasen e tretë fillore, te cilat janë dhanë ne shtyp. Mbas ketyne do te dalin gramatika (gjuha jonë) per klasen e IV fillore dhe aritmetika e gjeografija po per ketë klasë, qe janë ne mbarim e siper.

Përveç ketyne komisjoni pedagogjik i Drejtoratit t'arsimit, i perbamë prej arsimtarve punto ë te palodhun ka ne planin e punes se vet edhe nji sëri tekstesh te tjera per shkollat fillore e paragjimnaze. Kështu që se shpejti, shkollat shqipe ne Kosovë e Metohi do te plotësohen nji herë e mirë me te gjitha librat qe u nevojitin.

Kjo e te tjera si kjo janë nji provë e gjallë se sa fort i mpron pushteti i ri popullor i Jugosllavis së Titos te drejtat e pakicave kombëtare ne Jugosllavi; se sa fort ai interesohet per ngritjen sa ma te shpejtë te mases shqiptare ne pikëpamje kulturalo—arsimore.

M. Gj.

Librat shkollore dhe abetarja e botueme nga komisjoni pedagogjik i Drejtoratit t'Arsimit

Arsim e kulturë

Si e çmojne arsimin e kulturen katundart e Lubizhdes

Tue e pasë kuptue dhe ndi nevojën e madhe t'arsimit dhe të kulturës, katundarët e Lubizhdës të rrethit të Prizrenit, që në vjetin 1945 kanë pasë vendosë me ndërtue nji shkollë të re në katundin e tyne.

Katundarit Safet Syla i digjej shpirti për shkollë. Ai nuk kursej asgja nga vehtja e vet për te dhanë kontribut sa ma të madh në ndërtimin e shkollës. Përveç detyrëve që ka pasë marrë përsipër, ai i ka dhurue kolektivitetit edhe nji pjesë të mirë të vendit në pasunin e tij, si dhe shumën prej 3000 dinarësh. Puna e madhe dhe kontributi i Safetit kanë ba që ai të jetë shembull në katund dhe të mbetet në zemrën e të gjithë bashkëkatundarëve të vet.

Katundi Lubizhdë nuk e kishte vetëm Safetin si arsim-dashës por i kishte gadi edhe të gjithë katundarët tjerë. Kjo gja u-vërtetue atëherë kur i gjithë katundi iu përvesh punes dhe grumbullimit të materjalit që nevojitej, tue krye shkollën së ndertuemi për tre muej rresht. Vetë katundarët dhe të rijt, për herë të parë, mësuen ndepermjet punës se si priten qerpiqët dhe si bahen muret. Ata nuk u-kursyen të ndihmojnë edhe materjalisht-sejcili simbas mundësive që kishte.

Po sa u-mbarue së ndërtuemi shkolla, na u-paraqit nevoja e ndërtimit të orendive të shkollës-thonte i riu Xhemajl Jashari. Në katundin t'onë kishim si zdrukthëtar katundarin Hasan Elezi, i cili bashkë me mue bamë që të kryhen bankat mbrenda katër ditëve.

Në katundin Lubizhdë tash punojnë dy shkolla: njena për fëmijt shqiptarë dhe tjetra për serb.

Po të krahasohet gjendja e sotshme e katundarëve të këtij katundi me ate të para dy—tri vjetëve, ndryshimi asht mjaft i madh. Tash aty jo vetëm që interesohen të rijt dhe katundarët per arsim e kulturë, por edhe të rejat e gratë. Këto kanë fillue per herë të parë t'a mësojnë shkrimin e këndimin në gjuhen e vet.

— Per t'i mësue këto—thonte Xhemajl Jashari, në fillim, ishte puna ma e vështirë, derisa nuk kishte asnji femën a të ri per t'udhëheqë kursin e tyne. Nder 32 antarë të familjes s'eme, vetëm unë dijshem shkrim e këndim. E kam pasë krye shkollën fillore serbe dhe mandej muejta me e këthye lehtë në shqip, shkrimin e këndimin.

Më kujtohet si sot koha e fëminis dhe rasti kur patem marrë nji letër prej vllaut ushtarshton Xhemajli. Per leximin e saj na u-desht me i ra an'e mb'anë katundit per te gjetë nji njeri alfabet.

Tue e pasë ndi në shpirt nevojën e dijes, kur unë mësova per vehte nuk u-kurseva t'i mësojë femnat e shtepis s'eme, me të cilat mandej muejtëm me i mësue edhe ato të kusherijve, kojshive dhe miqve. Në vjetin 1946 në kursin femnuer që unë vetë e udhëhiqsha, kanë mësue të shkruejnë e të lexojnë katerdhetë veta, të cilat tash e vijojnë kursin e nalt arsimuer. Tash grueja pesdhetë vjeçare, Sofija Oruçi din të shkruej edhe letra me gjithë që ngadalë, por me pak gabime. Fetije Ajvazi, Gjyle Sabriu, Zejnele Arifi, Fatime Jashari e shum të tjera kanë mësue mjaft mirë.

Gjatë fushatës së sivjeme, në katundin Lubizhdë, kanë punue tri kurse analfabetike dhe tri të tjera të nalta arsimore me 111 ndjekëse.

Merita ma e madhe për këtë punë kaq me randësi i takon të riut Xhemajl, i cili asht perpjekë me të tana fuqitë e veta për të kontribue sa ma shum për katundin e vet.

Ky asht mësuesi i jonë-thone katundaret e Lubizhdës. Ky na i ka çelë syt si duhet se na kishim qenë në gjum gjithë ditën e gjithë natën. Tue e çmue aftësin dhe punën e palodhshme të Xhemajlit, me propozimin e pushtetit te vendit t'onë, ky u-emnue mësues në katundin Kabash. Dishrojme, ashtu dhe shpresojmë që ky ka me dijtë me punue edhe ma me gjallni edhe në Kabash, mbassi vullnetin e ka të fortë.

Rreth konsultes se drejtorave te shkollave t'ona te mesme

Në Prishtinë asht mbajtë konsulta e të gjithë drejtorave te shkollave të mesme serbe e shqiptare, ku u-shqyrtuen shkaqet e numrit të madh të notave të dobta në fund të gjysem vjetorit të parë.

U-konstatue se për këtë sukses të pa-knaqëshem kanë egzistue kushte objektive; shkollave u mungojnë librat, sidomos ne shkollat shqipe kjo mungesë ndihet ma së tepërmi. Mungon numri i mjaftueshëm i profesorve. Disa profesorë janë të ngarkuem tepër, përveç orëve të rregullta, edhe me orë honorare, gja që dobëson kualitetin e mësimeve. Janë shum nxanes që vijnë prej katundeve mjaft të largta në shkollë dhe hasin në vështirsina të mdhaja.

Përpjekjet e profesorve dhe të nxanësve në punë janë shum ma të mira se në vitin e kaluem, por ende nuk janë në naltësin e duhun.

Mandej ekzistojnë do farë shejash jo të shendosha ndër nxanës, e të cilat, organizata e rinis nuk i ka luftue si duhet e sa duhet. Bje fjala, organizatat e rinis nepër shkollat e mesme ende nuk e kanë edukue rinin për nji studim serjoz e sistematik. Edhe disa profesora përdorin disa metoda të vjetra: bajne pyetje periodike e kështu nuk e kanë situaten në dorë të tyne, nuk dijnë se kush mëson e kush nuk mëson sistematikisht. Të shumten edhe nga ky shkak ka ndodhë që disa nxanes t'i vehen mësimit vetem në fund të gjysem-vjetorit ose atëherë kur e dijnë se do të pyeten. Mandej ndër nxanës janë çfaqë disa sheja indicipline. P. sh. në gjimnazin e Pejes, disa nxanes janë aq të padiciplinuem sa kërkojnë me e perjashtue profesorin e biologjis, „sepse nuk jep nota te shkelqyeshme". Qerthujt e mësimeve e hospitimeve janë të dobët. Nxanësit nuk respektojnë profesorët kujdestarë. Mandej, ka nxanes që, për hirë te ndonji argetimi, lanë mësimet — nuk i respektojnë urdhnat e drejtorinave të shkollave. Të gjitha këto tregojnë se organizatat e rinis shkollore nuk i a kushtojnë kujdesin e nevojshem punes së tyne.

Asht konstatue se nxanesit qe vijnë ne gjimnaze prej shkollave fillore janë të dobët në mësime. Ka mungue lidhja dhe ndihma ndermjet profesorëve e mësuesave, etj.

Në konsultë janë marrë, përveç tjerash, edhe këto masa: drejtorat duhet ta kontrollojnë punen edhe ma tepër; sidomos duhet t'i kushtojnë kujdes kualitetit dhe ides se mësimit; duhet t'a planifikojnë punën mësimore. Orët honorare të ndahen drejt e të mos ngarkohen profesorët me punë të tepërta, qe damtojnë kualitetin e mësimit. Ndërmjet profesorevet e organizates së rinis duhet t'egzistojë lidhje edhe ma e ngushtë. Organizata e rinis duhet të kujdeset ma tepër per organizimin e punes dhe mbarvajtjen e nxanesve ne mësime dhe sjellje.

Kurset e ndryshme ne Gjakove

Në Gjakovë funksjonojnë kater kurse të ndryshme për ngritjen kulturale dhe profesjonale: kursi i kultures së përgjithshme, për punë shtëpijake, për muratorë dhe kursi tregtarë. Kursi i kultures së përgjithshme ka nisë në fillim të vjetit dhe do të përfundojë në mbarim të këtij mueji. Ne kurs marrin pjesë 24 shqiptarë dhe serbë. Kursi për shtepijake ka fillue me nji fruer dhe do të vazhdojë kater muej. Në kte marrin pjesë 26 ndigjues. Kursi për muratorë ka fillue me 15 fruer dhe ka 38 ndigjues. Ky duhet të përfundojëme 15 prill por në rast nevoje, do të vazhdojë dhe ma. Kursi i tregtis do të vazhdojë kater muej. Këtu marrin pjesë 47 vetë nga të gjitha sipërmarrjet dhe kooperativat e Gjakovës.

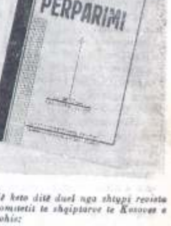

Në keto ditë duel nga shtypi revista e Komitetit te shqiptarve te Kosovës e Metohis:

„Perparimi"

Nr. 1 e 2 (kallndor—Fruer) me kete permbajtje:

1) Fjala e redaksis.

2) Fjalimi i Marshalit Tito përpara sulmuesve, novatorëve dhe racjonalizatorve te R. P. te Serbia.

3) Konferenca e dytë krahinore e Komitetit Shqiptar e detyret t'ona Rezolucjoni, Konkluzat e Plenumit te K. Krahinuer te Frontit Popullor.

4) Njeqind vjetë te „Manifestit te Partis Komuniste" (B. Zikerl)

5) Nji vështrim mbi shkollat e nxanësve n'konvikt.

6) Mbi fushatën kulturo-arsimore ne Krahinen t'onë.

7) Luftëtarët tanë te demokracis ne re

8) Puna dhe detyret e shoqnive kulturo-artistike dhe mundesit e zhvillimit te tyne.

9) Kongresi i dytë i FAG-es dhe grueja shqiptare.

10) Rinija e Kosmetit gjatë vjetit 1947

11) Rendësija e zbatimit te masave ngretanike.

„Per paqe te qendrueshme, per Demokraci popullore".

Per mbrojtjen e unitetit te sindikatavet

Rritja e vrullëshme e fuqive të demokracis, të cilat janë çelnikue në zjarmin e luftës së madhe çlirimtare të popujvet kundra fashizmit, shoqnohet n'a zgjanimi dhe përforcimi i lëvizjes sindikale në mbarë botën. Njerëzit punonjës, që e panë, në bazë t'eksperiencës së hidhët të vjetëvet të para—luftes dhe vjetëvet të para të luftës, se sa dam asht për t'a në qoftë se i shkapërderdhin fuqit e veta, gja që u a lehtësoj imperjalistave gjermanë shpërthimin e luftës së dytë botnore —filluen, në procesin e vet luftës kundra fashizmit, të krijojnë ndër Vendet e veta sindikatat unike, prej të cilavet ma vonë u—formue lëvizja unike sindikale botnore, e kjo u-kunorëzue me krijimin e Federatës sindikale botnore. Për të paren herë në historin e lëvizjes puntore sindikatat duelën n'arënën ndërkombtare si organizatë unike, e cila përfaqëson popullin puntuer të 58 shtetevet.

Federata sindikale botnore, e cila ka bashkue në radhët e veta ma se 70 miljonë njerëz punonjës t'organizuem, asht ba nji faktor serioz në luftë për vendosjen e paqës se shëndoshë dhe demokracis. Tue u-pshtetë në përkrahjen e Federatës sindikale botnore centrat sindikale nacjonale kanë zhvillue nji luftë aktive për konsolidimin e fitimevet demokratike të popujvet të vet, fitore që i kanë korrë në luftën kundra okupatorëvet fashista, dhe për përmirësimin e kushtevet jetësore të popullit puntuer. Ndër vendet e Europës Lindore dhe Jug-Lindore sindikatat kanë luejtë nji rol të madh në krijimin e rendeve të demokracive popullore. Ata kanë qenë dhe do të jenë pshtetja e fuqive demokratike ma konsekuente. Lufta e sindikatave të Polonis, Jugosllavis, Rumanis, Hungaris e Bullgaris si dhe manifestimi, para pak kohe, i sindikatave të Çekosllovakis, do të hyjnë në historin e lëvizjes puntore botnore si shembull i shkëlqyeshëm i mbrojtjes s'interesavet jetësore të popujvet. Sindikatat, tue i përforcue fitoret politike të popullit puntuer, i kanë perqëndrue të gjitha përpjekjet e veta në transformimin ekonomik të këtyne vendevet, që sjellë ngritjen e shpejtë të mirëqenjes së popullit puntuer.

Sindikatat e Francës e Italis kanë ndërmarrë luften kundra përpjekjevet të borgjezis franceze e itlijane, të cilat kishin me dashtë me e ngarkue në shpinë të njerzvet punonjës të tanë barrën e vështirësinavet të krizës së mbas—luftës. Grevat, që shpërthyen puntoret francezë e italjanë mbas thirrjes e nën udhëheqjen e sindikateve të tyne, treguen se ofensiva e klasavet sunduese të Francës dhe Italis kundra nivelit jetësuer të popullit puntor po hasë nji qëndresë te fortë. Njëkohësisht, sindikatat e Francës dhe Italis përqafuen flamurin e luftes që e kanë ngritë komunistat—flamur nën të cilin sindikatat ja hyen luftës për pamvarësin dhe sovranitetin kombtar të Vendeve të tyne, që borgjezija franceze dhe italjane i ka tradhtu dhe ia ka shitë imperjalizmit amerikan.

Sindikatat e Gjermanis, të ndihmuem nga Federata sindikale botnore, bajnë përpjekje të suksesëshme që, edhe përtej kufijvet të zonavet të ndryshme, t'i rivendosin lidhjet reciproke, me gjithë pengesat serioze që u nxjerrin organet Anglo—Amerikane e Franceze t'okupatës.

Deri edhe sindikata e Anglis dhe Amerikës, krenët e të cilave tashti marrin qëndrimin kundra Federatës sindikale botnore, kanë luejtë ndër vendet e veta dhe jashta kufijvet të tyne, nji rol ma të madh atëherë kur kanë bashkpunue sinçerisht me sindikatat e vendeve të tjera, tue mos u—mundue me ua diktue vullndetin e vet, siç ia bajnë sot liderat e shitun të sindikatevet angleze e amerikane. Dihet se, Tredunjonet angleze kanë luejtë nji rol vendimtar në disfaten e konservatorëvet ndër votimet e vitit 1945. Dihet, gjithashtu, se zani i kongresit t'organizatevet industrijale asht ndigjue dhe ka pasë riperkursjon të favorshëm përjashta kufijve të SH.B.A., kur i ka ndihmue masat progresive të Presidentit Ruzvelt.

Eksperenca e vjetëvet të luftes e të mbas—luftes u ka tregue të gjithë njerzëvet punonjës se sindikatat unike përfaqësojnë nji forcë vigane në luften për paqë të qëndrueshme, për demokraci të vertetë për pamvarësin kombtare, për rilindjen ekonomike dhe kulturale të popujvet.

Dhe pikërisht për këtë arsye imperijalizmi amerikan, i cili pregatitet për aventura të reja luft dhe lakmon me ia nënshtrue mbarë botën sundimit të tij, përpiqet sa mundet e s'lenë mjet pa përdorë që t'i dobësojë sindikatat, t'i paralizojë dhe, po qe se mundet, t'i bajë vegël të politikes së tij agresive. Ofensiva e imperjalizmit amerikan kundra sindikatave zhvillohet në dy drejtime: nga nji anë, ka për qellim me i dobësue organizatat sindikale nacjonale dhe, nga ana tjeter, kishte me dashtë me i këputë lidhjet e tyne ndërkombtare. Për me i dobësue sindikatat nacjonale agjentat e imperjalizmit amerikan mundohen me mjellë përçarje ndër radhët e atyne ose me i hjekë elementat progresive prej pozitavet udhëheqëse. Në Francë, b.f.j. agjenti amerikan Irving Braun, që asht mbajtë si funksjonar sindikal, ka organizue përçamjen në konfederatën sindikale, tue i korrumpue udhëheqësat sindikalë mercenarë—Zhuon dhe ndihmësat e tij. Mirëpo shpresat e agjentave amerikanë dhe të [illegible] të tyne franceze nuk u-realizuen: përçaesit i ndoq nji numër fort i paktë antarësh të sindikatit. Nji disfatë e re i gjet n'Angli, ku rolin e agjentavet amerikanë e mueren përsipër sekretë transportit dhe puntotarë i partis Laburiste Filips dhe drejtori i sindikatit të puntorëve mësa, Dikin. Thirrja e tyne që komunistat mos të lehen ndër organet udhëheqëse—çka do të siellë te përçamjen e levizjes sindikale—puntoret e hodhën poshtë me përbuzje. Mbrenda n'Amerikë asht organizue nji spastrim i plotë i sindikatave nga funksjonarët progresivë. Nga organet drejtuese të Kongresit t'organizatave industrijale janë qitë gadi të gjitha personalitetet me frymë demokratike në të cilat ka qenë pshtetë Ruzvelti për zbatimin e politikës se tij përparimtare. N'udhëheqjen e Kongresit vehen njerëz që janë te gatshem me e ndihmue kursin imperjalist të departmanit shtetnuer të SH. B. A.

Për me i shkatrrue lidhjet ndërkombtare të sindikatave agjentat e imperjalizmit amerikan i kanë [illegible] të gjita përpjekjet e veta kundra Federatës sindikale botnore tue u-orvatë me e shndrrue n'armë t'intrigavet të tyne të ndyrta të vallës së tyne politike dhe të dallaverevet të tyne antisovjetike e anti-komuniste. Mirëpo, tue e ditë se Federata sindikale botnore, unike dhe kompakte, do t'i demaskojë dhe do t'i shkatrrojë shpejtë këto intriga e dallavere, agjentat e imperjalizmit amerikan e kanë orjentue grushtin e tyne kryesuer kundra unitetit sindikal dhe solidaritetit puntore. Për ket qellim, janë lidhë me Marshallin e Bevinit, Grinit e Dikinit. Si me qenë tue u-pregatitë për ndonji fushatë ushtatrake ata e kanë hartue planin e sulmit kundra unitetit të sindikatave, dhe këtu sindikatave angleze u asht caktue roli i turpshëm i përçaesit kryesuer. Si shkas për përçamje duhet të sherbejë „planin Marshall".

Sot e gjithë bota asht dëshmitare e këtyne përpjekjeve shkatrrimtare. Fillë mbas ultimatumit të drejtuem Federatës Sindikale botnore, së cilës i asht kërkue që t'a shqyrtojë dhe praktikisht t'a aprovojë patjeter „Planin Marshall", liderat e tredunjoneve angleze shpallen se kanë ndermend me mbajtë konferencën e sindikatave të 16 Vendeve, që kanë shprehë deshirën me e pranue ndihmën simbas „Planit Marshall", tue e humbë kështu pamvarësin e tyne. Tue i mashtrue ma nevrat e veta përçaese dhe gjestet e tyne diktatorjale, krenët sindikale angleze i akuzojnë sindikatat sovjetike se ato, kinse, nuk e lanë Federaten sindikale botnore me e shqyrtue „Planin Marshall". Udhëheqësija e sindikatave sovjetike i nxori në shesh intrigat e këtyne përçaesavet, që do të dojshin me e çfajësue vehtën si ay hajduti që kur zihet në vjedhje përpiqet me ia lanë hajnin tjetrit dhe deklaroi kjartazi se sindikatat sovjetike, me gjithë e konsiderojnë „Planin Marshall" pjellë t'imperjalistave amerikanë, që ka për qellim skllavnimin ekonomik e politik të popujve t'Europës prap se prap nuk e kundërshtojnë shqyrtimin e këtij plani, ai le të shqyrtohet jo vetem ndër sindikatat nacionale, por edhe në Federatën sindikale botnore.

Populli puntuer i mbarë botës me indinjatë i denon intrigat e iperjalizmit amerikan dhe agjentave të tij nga kampi i socjalistave të djathtë, që kanë për qellim me i dobësue sindikatat, me e minue forcën e klasës puntore t'organizueme.

Tue i demaskue manevrat e ndyeta t'agjentavet t'imperjalizmit amerikan ndër sindikatat, populli puntuer do t'a forcojë edhe ma aktivisht unitetin e sindikatave si ne vendet e veta, ashtu edhe në mbarë botën, mbassi uniteti i sindikatave asht garancija e forcës, fuqis së tyne, garancija e triumfit të tij, në luftat kundra reakcjonit.

Komunistat do të japin gjithnji shembullin në luftën për ruejtjen dhe përforcimin e unitetit të sindikatave, ata do t'i demaskojnë intrigat e përçaesavet dhe do t'i prijnë sindikatave në rrugën e lavdishme të luftës për interesat jetike të popujve dhe sigurimin e sovranitetit kombtar, për paqë e demokraci.

LAJME TE SHKURTA NGA BOTA

Kukomet e Hari Trumanit nuk mund ta mshefin politiken imperjaliste te SH.B.A. n'Europen prendimore

Hari Trumani e ka mbajtë edhe nji fjalim në Kongresin amerikan ku ka qa me lotë mbi fatin e Europës dhe popujt e saj. Ky e ka akuzue Bashkimin Sovjetik dhe vendet e demokracis popullore se gjoja nuk e respektojnë pamvarsin kombetare dhe se cenojnë sovranitetin e disa shteteve. Simbas fjalëve të Z. Trumanit duhet se janë sovrane dhe te pamvaruna vetëm vendet e Bidos, de Gasperit, Bevinit dhe reakcjonarve të tjerë t'Europës prendimore. Mirëpo, kur dihet se Trumani ka fole n'emën t'imperializmit amerikan, i cili përpiqet me e shtri sundimin e vet mbi mbarë botën, e ne rand të parë mbi Europën prendimore, atëherë bahen edhe ma të kjarta kukamët mbi fatin e popujve europjan.

Fjalimi i Z. Trumanit ka pasë për qellim: e para, me u dhanë zemër qarqeve reakcjonare, dhe e dyta, me mshefë gjendjen gjithnji ma të vështirë, në të cilën po bijnë shtresat e gjana të popullit amerikan. Standardi jetësor i turmave në SH. B. A. po ulet gjithnji; inflacjoni po shtohet dita ditës.

Hari Trumani ka folë me tonin e fjalorin e Hitlerit.

Miljona amerikan e kundershtojnë politikën agresive nxitëse të luftës të pushtuesve amerikan; turmat miljonëshe t'Europës prendimore nuk mund t'i lëkundë dhe as t'i frigsojë asgja e aq ma pak [illegible] i Trumanit, që në realitet asht vetem kukamë mbi fatin e vajtueshem t'avanturjerve të luftës.

Pergjegje e Qeveris Jugosllave manevres s'imperjalistave amerikane rreth Triestes

Reakcjoni i bashkuem ndërkombetar, me imperjalizmin amerikan në krye, këto dite bani edhe nji hap drejtë gërmimit të matutjeshem te marrëdhanjeve ndërkombetare. Qeverinat e Shtoteve të Bashkueme t'Amerikes, Britanis së Madhe e Francës propozuen te cekot çashtja e ndryshimit t'atyne dispozitive të traktatit të Paqës me Italin, që kanë te bajna me fatin e Territorit të Lirë të Triestes. Ky hap i qeverive të përmenduna ka për qellim që, para votimeve n'Itali, t'u japë përkrahje qarqeve reakcjonare politike në luften e tyne kundra fuqive vërte demokratike t'Italis.

Qeverija e Republikes Federative Popullore të Jugosllavis u paraqiti qeverinave të Shteteve te Bashkueme t'Amerikes, Britanis së Madhe e Francës protesten ma energjike kundra mënyrës me të cilen shtrohet çashtja e Triestes. Në notën që u asht dorezue qeverinave te permenduna, qeverija e RFPJ na terhjekë vërejtjen ne nji seri faktesh të randësishme, të cilat i demaskojnë fare qellimet e qeveris amerikane britanike e franqeze. Në notë thuhet se qeverinat e Shteteve të Bashkueme t'Amerikes, Britanis së Madhe e Frances janë përpjekë per formimin e Territorit të lirë të Triestës, të cilin po dishrojnë [illegible] ia dhanë tash Italis. Mandej, këto kanë punue me të gjitha fuqi, e tyne për të mos u-ba marrëveshtje direktue ndermjet Italis e Jugosllavis mbi çashtjen e Triestës, me gjithse mbas bashkbisedimit ndërmjet Marshalit Tito dhe sekretarit të përgjithëshem te Partis Komuniste t'Italis Palmiro Toljati ka egzistue bazë e pranueshme për zgjedhjen e kesaj çashtje.

Tue folë mbi çashtjen e Triestës, ministri jugosllav i punve të jashtme Stanoje Simiq theksoi se Qeverija e RFPJ asht e gatshme që me përpjekje reciproke të kerkoje zgjidhjen e marrëveshtjes së çashtjes së Triestes në frymen e fjalimit Tito—Toljati.

Greqi

Monarkofashistat greke tue pa se nuk janë të zotet me i kundërshtue me sukses ofanzivat e Armates demokratike greke në të gjitha anet e Greqis, filluen me përdorë në luftime gazin helmues. Komandanti i brigades së k2-të mo narkofashiste ka komunikue popullsin e teritorit të tij se për çdo ushtarë qo do të vritet prej minës do te pushkatojë nga 20 qytetarë. Gjendja ekonomike në Greqi asht shum e vështirë. Inflacjoni shtonet dita ditë.. Nëpunsat e Athinës, në shej protesti kundra politikes qeveritare t'uris, kanë hy në grevë 24-orësh me gjithse ne Greqi grevat janë të ndalueme me ligjë.

ITALI

Në mbarë Italin dy ditë me radhë nuk ka dalë asnji gazetë. Ma se 100.000 puntor, grafik, te cilet kane vendose me fitue kushte ma te mira jetese me anë te greves se pergjithshme, kanë hasë ne solidarsin dhe perkrahjen e plotë te Konfederates se Pergjithshme Italjane te punes dhe t'organizatave tjera sindikale.

Fronti demokratik popullor i Italis ka vendosë me u dergue [illegible] te gjitha agjencinave gazetare të jashtme dhe gazetave te randesishme qe t'i dergojnë korrespondentat e tyne n'Itali para votimeve parlamentore, qe te shofin ne vend [illegible] todat antidemokratike policore me te cilat i pregaditë votimet partija qeveritare.

* * *

Pjesa e madhe e materjalit propagandistik që e shperendajne n'Italit organizatat e Vatikanit kundra Frontit demokratik popullor, rrjedhe nga SH. B. A. Shum qytetarë italjanë marrin me anë te postes letra nga New-yorku dhe nga qytet tjera t'Amerikes, me te cilat nxiten me ia shqetsime dhe provokime paraelektorale.

GREQI

Kapitalistat e Athines, te frigsuem nga sukseset e Armates Demokratike Greke dhe nga rrjedhja per here e ma i madh i teritorit të lirë, per disi hikin nga Greqija [illegible]

Sjelljet e trupave amerikane n'Austri

Trupat amerikane t'okupacjonit sillen me Austrin si me nji koloni të tyne. Ushtarët e oficerat amerikane naten bajnë sulme për të plackitë. Natën burgosin austrijakë që janë kthye prej Bashkimit Sovjetik ku kane qenë si robë lufte, i marrin në procen dhe, tue i frigënue, me të gjitha mjetat, përpiqen me nxjerrë informata mbi Armaten Sovjetike mbi armatimin dhe fuqin e saj. Agjentat amerikanë futen natën nepër tunesa te qytetarve austrijakë, i zgjojnë nga gjumi dhe u bajnë pyetje: a shkojnë në kishe, shka mendojnë mbi ndihmen amerikane, çfarë gazetash lexojnë etj. Në sotun amerikane t'Austris nuk mund të vendoset a bahet kurrnji [illegible] pa praninë dhe dijen e amerikanvet. Bahen sulme të mdhaja mbi ushtarët [illegible] sovjetike, gja që asht pasojë e propagandës së madhe ndër ushtarët amerikanë kundra Bashkimit Sovjetik. Gjendjen e veshtirë t'ushqimit n'Austri amerikanet e çfrytzojnë për qëllimet e tyne—sjellin ushqime e cingare dhe i shesin për gjana të çmueshme pesë here ma shtrejt seç i blejnë.

BULLGARI

U nenshkrue pakti i miqesis, ndihmes reciproke e bashkepunimit ndermjet Bashkimit Sovjetik dhe Bullgaris. Ky pakt asht edhe nji kontribut i madh për paqen, miqesin dhe bashkepunimin e ngushtë ndermjet popujve t'Evropës.

SH. B. A.

Lëvizja greviste në SH. B. A. përhapet gjithnji ma teper. Greva e puntorëve t'industris se qymyrit ka sjellë pakësimin e rezervave të qymyrit në vend dhe kufizimin e [illegible] 25%.

Botim i Këshillit Krahinuer të Frontit populluer; Shtypshkronja Krahinore «PROGRES»
Pajtimet në fletore i pranon: Administrata dhe ekspedicioni. Numri i çekut 28-[illegible]